

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:24

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:24

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2007

ISBN 978-952-485-353-8 (nid./htf)

ISBN 978-952-485-354-5 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/

Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2007:24

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeri

Julkaisun päivämäärä
30.3.2007

<p>Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Ilkka Huovio</p>	<p>Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä</p>	
	<p>Toimeksiantaja Opetusministeriö</p>	
	<p>Toimielimen asettamispvmm</p> <p>1.12.2005</p>	<p>Dnro</p> <p>70/040/2005</p>
<p>Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen)</p> <p>Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys</p>		
<p>Julkaisun osat Muistio + liitteet</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti tähtää oman toimintansa kehittämässä vuoteen 2020 mennessä kansainväliseen edelläkävijyyteen. Se asettaa toimintansa tavoitteeksi luovan ajattelun, monipuolisen kulttuurisen sivistyksen, persoonallisen taiteellisen ilmaisuuden ja yrittäjähenkisyyden kehittämisen. Instituutti muodostaa luovan ja kriittisen innovaatioympäristön, joka houkuttelee yhteistyöhön toimialansa parhaita osajia Suomesta, Venäjältä, Ukrainasta, Valko-Venäjältä ja muualta maailmasta. Instituutti verkottuu toimialansa parhaiden koti- ja ulkomaisten osaamiskeskusten kanssa ja tekee tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Instituutin suorituskykyä lisätään vuosille 2007–2012 ajoittuvien seuraavien kehittämistoimenpiteiden avulla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulttuurin ja taiteen monikeskisen toimintaohjelma; - kirjastostrategia; - EU:n ja Venäjän kulttuuriyhteistyön tukeminen ja kehittäminen ja uuden organisatorisen ratkaisun etsiminen; - uusimuotoinen sisältötuotanto ja uutispalvelut; - tietoteknisen infrastruktuurin vahvistaminen. <p>Instituutti tukee määrätietoisesti Suomessa asuvan väestönsä Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria sekä edistää monikulttuurisia arvoja. Erityisenä tavoitteena on venäjänkielisten väestönsä omaehtoisen yhteiskulttuurin vahvistaminen.</p> <p>Keskinäisen kulttuurintuntemuksen lisäämiseen tähtäviä toimenpiteitä jatketaan ja niitä kehitetään määrätietoisesti. Instituutin harjoittama ja tukema sisältötuotanto sekä uutispalvelutoiminta luovat edellytyksiä kansallisuusrajat ylittävien kulttuurin ja taiteen kumppanuussuhteiden solmimiseen ja vahvistamiseen. Digitaalista verkkoviestintää varten instituuttiin hankitaan liikuteltavat tuotantolaitteet, järjestetään studiotila ja henkilökuntaa koulutetaan laitteiden käyttöön. Toiminnan sisällöllinen kehittäminen edellyttää tietoteknisen infrastruktuurin oleellista vahvistamista. Vuoden 2007 aikana instituutti laatii tietoteknisen infrastruktuurin vahvistamista koskevan erillisen suunnitelman vuosille 2008–2012.</p> <p>Kirjasto- ja tietopalvelutoiminta on yksi Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin ydintoiminnoista. Se tukee instituutin toiminta-ajasta tarjoamalla resursseja itäslaavilaisen kulttuuripiirin maiden ja Suomen sekä muiden EU-maiden kulttuuriseen vuorovaikutukseen ja tukee toiminnallaan Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria.</p> <p>Kulttuurin avulla voidaan vahvistaa enemmistö ja vähemmistökielien välistä vuoropuhelua. Uusien huipputekniikan innovaatioiden avulla eri kielikulttuurien välille voidaan synnyttää avoin ja vahva vuorovaikutus, joka lisää kulttuurien tunnettuutta. Tiedon ja toisia kulttuureita koskevan mielenkiinnon lisääntyminen vähentävät kulttuurien välisen ristiriitojen syntymistä.</p> <p>Venäjän ja Itä-Euroopan instituutista voidaan opetusministeriön ohjauksessa kehittää monipuolinen taiteen ja kulttuurin kansainvälinen tukiyksikkö, joka edistää Euroopan unionin ja Venäjän välillä sovitun kulttuurin yhteisen alueen tiekartan toimeenpanoa. Ensimmäisenä tehtävänä on toteuttaa Kajaanin asiantuntijakokouksen (syyskuu 2006) päätelmiä ja suosituksia sekä edistää hanketoiminnan avulla Euroopan unionin ja Venäjän kulttuuriyhteistyötä.</p> <p>Selvitykseen liittyvät EU-hankkeita, kansallista rakennerahoitusta sekä viestintäsuunnittelun laite- ja käyttöliittymää koskevat resurssisuunnitelmat.</p> <p>Joensuun yliopisto on valmis selvittämään Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin ja sen kirjaston toimintaedellytyksiä yliopiston yhteydessä.</p>		
<p>Avainsanat</p> <p>Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin uusi strategia. Venäjänkielisen väestönsä kulttuuri-, kirjasto- ja tietopalvelutoiminta. Sisällöntuotanto, uutispalvelut, Euroopan unioni, Venäjän kulttuuriyhteistyö, tietotekninen infrastruktuuri, henkilöstön kehittäminen, korkeakoulualoitteet, resurssisuunnitelmat.</p>		
<p>Muut tiedot</p>		
<p>Sarjan nimi ja numero</p> <p>Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:24</p>	<p>ISSN</p> <p>1458-8102</p>	<p>ISBN 978-952-485-353-8 (nid.) 978-952-485-354-5 (PDF)</p>
<p>Kokonaissivumäärä 38</p>	<p>Kieli suomi</p>	<p>Hinta</p> <p>Luottamuksellisuus julkinen</p>
<p>Jakaja Yliopistopaino</p>		<p>Kustantaja Opetusministeriö</p>

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
30.3.2007

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Ilkka Huovio	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
	Datum för tillsättande av 1.12.2005	Dnro 70/040/2005
Publikation (även den finska titeln) Utredning som omfattar Institutet för Ryssland och Östeuropa (Venäjä ja Itä-Euroopan instituutin selvitys)		
Publikationens delar Promemoria samt bilagor		
Sammandrag		
<p>Institutet för Ryssland och Östeuropa riktar in sig på att utvecklas så att det fram till år 2020 är en internationell före-gångare. Ledstjärnor för institutets verksamhet är kreativt tänkande, mångsidig kulturell bildning samt att utveckla personlig, konstnärlig uttrycksförmåga och entreprenörsanda. Institutet är en skapande och kritisk innovationsmiljö, som lockar de bästa aktörerna inom respektive bransch till samarbete. Sålunda sammanför institutet aktörer bl.a. i Finland, Ryssland, Ukraina och Vitryssland. Institutet bildar nätverk med de bästa kompetenscentren i hemlandet och utomlands. Det idkar ett nära samarbete med olika intressegrupper.</p> <p>Följande utvecklingsåtgärder avser att förbättra institutets prestationsförmåga 2007–2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ett verksamhetsprogram med aktörer och element inom kultur och konst - en biblioteksstrategi - att stödja och utveckla kultursamarbetet mellan EU och Ryssland och att få fram en ny organisatorisk form för samarbetet - innehållsproduktion och nyhetsservice av ett nytt slag - att stärka den informationstekniska infrastrukturen <p>Institutet stöder på ett målmedvetet sätt språkliga och kulturella strävanden bland dem som har flyttat till Finland från Ryssland och Östeuropa. Samma gäller personer som är bofasta i Finland sedan länge. Institutet främjar mångkulturell verksamhet. Ett viktigt syfte är att på gräsrotsnivå främja kulturell samhörighet bland personer som pratar ryska.</p> <p>Åtgärder och satsningar som ökar kunskaperna om växelverkan inom olika kulturer kommer att finnas även framdeles och man satsar på att utveckla dem. Den innehållsproduktion och nyhetsservice som institutet utövar och stöder skapar förutsättningar för att ingå och stärka partnerskap inom kultur och konst som överskrider nationalitetsgränserna. Mobila produktionsapparater och en studio är nysatsningar inom digital nätverkskommunikation. Personalen utbildas i nätverkskommunikation. För att kunna utveckla den digitala kommunikationen krävs en avsevärd förbättring av den tekniska infrastrukturen. År 2007 gör institutet upp en skild plan för det arbete som 2008–2012 syftar till att stärka den informationstekniska infrastrukturen.</p> <p>Bibliotekstjänster och informationsservice är ett centralt kompetensområde för Institutet för Ryssland och Östeuropa. Resurserna riktas till stor del in på interaktion mellan representanter för östslaviska folk och för Finland samt för personer och institutioner som är verksamma på kulturens område i olika EU-länder. Personer som har flyttat till Finland från Ryssland och från Östeuropa stöds vad gäller språk och kultur.</p> <p>Kulturen är en brobyggare mellan majoritets- och minoritetskulturer. En öppen och stark växelverkan, som gör att olika kulturers synlighet ökar, går att etablera och upprätthålla med hjälp av högteknologiska innovationer. När kunskapen om och intresset för andra kulturer ökar minskar riskerna för konflikter kulturerna emellan.</p> <p>Det är möjligt att under undervisningsministeriets uppsikt utveckla Institutet för Ryssland och Östeuropa så att det blir en mångsidig, stödjande enhet inom konst och kultur som ligger i framkant också på ett internationellt plan. Då minskar avståndet mellan Europeiska unionen och Ryssland enligt överenskommelserna om en gemensam vägkarta. De slutsatser och rekommendationer som ett expertmöte slog fast i Kajana i september 2006 genomförs och främjas. Olika projekt för att främja kultursamarbetet mellan Europeiska unionen och Ryssland startas också.</p> <p>Utredningen omfattar resursplaner för EU-projekt, nationell strukturfinansiering och apparat- och användaranslutningar som hör till ovan nämnda strävanden att förbättra kommunikationsservicen.</p> <p>Universitet i Joensuu är berett att reda ut verksamhetsförutsättningarna för det bibliotek som fungerar i anslutning till Institutet för Ryssland och Östeuropa.</p>		
Nyckelord Ny strategi för Institutet för Ryssland och Östeuropa, kultur-, biblioteks- och informationsservice som omfattar den del av befolkningen som talar ryska. Innehållsproduktion och nyhetsservice. Kultursamarbete mellan Europeiska unionen och Ryssland. Informationsteknisk infrastruktur. Personalutveckling. Högskoleinitiativ. Resursplaner.		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2007:24	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-353-8 (htf.) 978-952-485-354-5 (PDF)
Sidoantal 38	Språk finska	Pris
Distribution Universitetsstrycket	Förlag Undervisningsministeriet	
Sekretessgrad offentlig		

Description

Publisher Ministry of Education		Date of publication 30.3.2007	
Authors (If a committee: name of organ, chair, secretary) Ilkka Huovio	Type of publication Reports of the Ministry of Education, Finland		
	Contracted by Ministry of Education		
	Committee appointed on 1.12.2005	Dnro 70/040/2005	
Name of publication Report on the development of the Finnish Institute for Russian and East European Studies			
Parts Report			
Abstract <p>The Finnish Institute for Russian and East European Studies seeks to become an international forerunner by 2020. Its aim is to develop creative thinking, varied cultural learning, personal artistic expression and entrepreneurial spirit. The Institute will offer a creative and critical innovation environment which will attract the best professionals in the field from Finland, Russia, Ukraine, Belarus and elsewhere. It will network with the best knowledge centres in Finland and abroad and collaborate with different stakeholders.</p> <p>The operational capacity of the Institute will be increased by the following measures to be taken from 2007 to 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a multilateral action programme in art and culture; - a library strategy; - support to and development of EU-Russia cultural cooperation and search for a new organisational solution; - new content production and news service; - an enhanced information technology infrastructure. <p>The Institute will systematically support the language and culture of the traditional Russian minority in Finland and immigrants from Russia and East Europe and promote multicultural values. A particular aim is to strengthen the culture of the Russian community in Finland.</p> <p>The Institute will continue its action for increasing and systematically developing mutual cultural knowledge. Content production of, and supported by, the Institute will create and strengthen conditions for cross-national partnerships in arts and culture. For digital communication, the Institute will acquire mobile production equipment, train personnel in its use and arrange studio premises. Contentual development entails a substantially better information technology infrastructure. During 2007 the Institute will devise a infrastructure plan for 2008-2012.</p> <p>The library and information service is one of the Institute's key activities. It backs up the Institute's operation by offering resources for interaction between countries in the East-Slavonic cultural sphere and Finland and other EU countries and supports the language and culture of immigrants from Russia and East Europe.</p> <p>Culture helps to enhance dialogue between the majority and minority groups. By means of new high-tech innovations it is possible to generate open and strong interaction between different language areas and their cultures, which will increase knowledge of these cultures. Better knowledge of and growing interest in other cultures will reduce the risk of intercultural conflicts.</p> <p>Under the Ministry of Education's guidance it is possible to develop the Finnish Institute for Russian and East European Studies into a versatile international support unit for art and culture, which will promote the implementation of the Culture Road Map agreed between the EU and Russia. The first task is to implement the conclusions and recommendations of the Kajaani Expert Meeting (Sep. 2006) and promote cultural cooperation between the EU and Russia in the field of culture.</p> <p>Appended to the report are resource plans concerning EU projects, national Structural Funds co-financing and the planned improvement in ICT equipment and connections.</p> <p>The University of Joensuu is prepared to explore possibilities to attach the Institute for Russian and East European Studies and its library to the University.</p>			
Keywords			
Other information			
Name and number of series Reports of the Ministry of Education, Finland 2007:24		ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-353-8 (pbk.) 978-952-485-354-5 (PDF)
Number of pages 38	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality public
Distributed by Helsinki University Press		Published by Ministry of Education	

Описание издания

Издатель Министерство образования	Дата публикации 30.3.2007	
Автор Илкка Хуовио (Ilkka Huovio)	Категория издания Рапорты рабочих групп Министерства образования	
	По поручению Министерства образования	
	Дата принятия решения 1.12.2005	
Название публикации Анализ деятельности Института России и Восточной Европы (Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys)		
Составные части публикации Памятная записка + приложения		
Резюме Совершенствование работы Института России и Восточной Европы направлено на то, чтобы превратить его к 2020 году в признанный международный центр культурного сотрудничества. Институт ставит целью своей деятельности развитие творческой мысли, многостороннего культурного образования, индивидуального художественного выражения и духа предпринимательства. Он призван формировать креативную и критическую инновационную среду, которая способна привлечь к сотрудничеству лучших специалистов в области культуры из Финляндии, России, Украины, Белоруссии и других стран. Деятельность Института будет осуществляться в тесном сетевом сотрудничестве с отечественным и зарубежными партнерскими организациями. С целью повышения эффективности деятельности Института в 2007–2012 гг. будут осуществлены следующие программы и мероприятия: <ul style="list-style-type: none"> - многосторонняя программа деятельности в области культуры и искусства; - стратегия развития библиотеки; - содействие развитию культурного сотрудничества между ЕС и Россией и поиск новых организационных решений; - новые виды сетевой культурной продукции и современное информационное обслуживание; - укрепление информационной инфраструктуры Института. Институт поддерживает языки и культуры проживающих в Финляндии иммигрантов из России и других стран Восточной Европы, а также содействует утверждению мультикультурных ценностей. Особое внимание уделяется инициативам русскоязычной части населения по укреплению культуры своего сообщества. Будут продолжаться и развиваться мероприятия, призванные углублять диалог культур. Осуществляемая и поддерживаемая Институтом информационно-издательская деятельность в Интернете создает условия для налаживания и укрепления вне рамок национальных границ партнерских отношений в области культуры и искусства. В этих целях Институт создаст аудио- и видеостудию и организует обучение персонала. Развитие деятельности Института предполагает существенное укрепление его информационной инфраструктуры. Для осуществления задуманного Институтом будет составлен специальный план на 2008–2012 гг. Содержание библиотеки и информационное обслуживание – ключевое направление деятельности Института России и Восточной Европы. Оно отражает основную его функцию: поддерживать взаимодействие и взаимовлияние, с одной стороны, культур России, Украины, Белоруссии, а с другой – Финляндии и прочих стран Евросоюза, а также оказывать своей деятельностью поддержку языку и культуре русскоязычного населения страны. Посредством культуры и искусства углубляется диалог между основным населением страны и языковыми меньшинствами. С помощью современных инновационных технологий создается непосредственное взаимовлияние носителей разных языков, что помогает познавать соседствующие культуры. Знание же другой культуры, интерес к ней способствуют межкультурному взаимопониманию. Дальнейшее развитие Института России и Восточной Европы, подведомственного Министерству образования учреждения, сделает его многосторонней структурой, содействующей международному сотрудничеству стран Евросоюза и России на общем культурном пространстве, т.е. реализации т.н. программы «дорожная карта». В этих целях Институт участвует в осуществлении рекомендаций проведенного в Кайяни в 2006 году Совещания экспертов Евросоюза по вопросам культуры и способствует своими проектами углублению межкультурного сотрудничества. Рапорт содержит планы финансового обеспечения намеченных программ развития Института. В ходе подготовки данного рапорта выяснилось, что Университет Йюэнсуу проявил интерес к сотрудничеству с Институтом России и Восточной Европы и готов подготовить специальный доклад по этому вопросу.		
Ключевые слова Новая стратегия Института России и Восточной Европы. Деятельность по поддержке культуры русскоязычной части населения, библиотечное и информационное обслуживание. Новые виды сетевой культурной продукции и современные формы обслуживания. Культурное сотрудничество Евросоюза и России. Информационная инфраструктура. Обучение и развитие персонала. Планы по обеспечению ресурсами.		
Название серии и номер Рапорты рабочих групп Министерства образования, 2007:24	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-353-8 978-952-485-354-5 (PDF)
Кол-во страниц 38	Язык финский	Цена
		Доступность Общего пользования
Отпечатано Университетская типография		Издатель Министерство образования

Sisältö

1	Toimeksiannot ja ohjausryhmä	8
1.1	Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys	8
1.2	Lisätoimeksianto	9
2	Instituutin nykytilanne	10
2.1	Toiminta-ajatus ja tehtävät	10
2.2	Tulosalueet	11
2.3	Hallinto, henkilöstöresurssit ja rahoitus	14
3	Arviointiprosesseista kehittämisehdotuksiin	15
3.1	Laadunarviointi	15
3.2	Instituutin itsearviointi	15
4	Strategiset linjaukset	17
4.1	Kulttuurien vuorovaikutuksen lisääntyvä merkitys	17
4.2	Kulttuurin ja taiteen ytimeen	18
4.3	Uuteen yhteisökulttuuriin	19
4.4	Kulttuuripoliittiset linjaukset ja asiakkaat	19
5	Toimenpiteet	21
5.1	Kulttuurin ja taiteen monikeskinen toimintaohjelma	21
5.2	Kirjastostrategia	22
5.3	Sisällöntuotanto ja uutispalvelut	25
5.4	Euroopan unionin ja venäjän kulttuuriyhteistyöhön osallistuminen ja seuranta	26
5.5	Tietotekninen infrastruktuuri	27
5.6	Uusia avauksia	27
5.7	Rahoitus	29
5.8	Laki ja asetus	30
6	Henkilöstön kehittäminen	31
	Liitteet	33
	Liite 1: Kirjaston asemaa koskenut lisätoimeksianto	33
	Liite 2: EU-hankkeet ja kansalliset rakennerahoitushankkeet 2008–2012	35
	Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti: Viestintäsuunnitelman budjetti vuosille 2008–2012	36
	Selvityksen lähteitä	37

1 Toimeksiannot ja ohjausryhmä

1.1 Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin selvitys

Opetusministeriön vuonna 2005 laaditun Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman mukaisesti ministeriö kutsui 1.12.2005 professori Ilkka Huovion selvittämään ja arvioimaan Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin kehittämistarpeet, jotta instituuttia voitaisiin kehittää vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin.

Selvityksen tuli kattaa kaikki Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin säädöksiin perustuvat tehtävät. Työn määräajaksi asetettiin 28.2.2007, johon mennessä selvitysmiehen tuli:

- arvioida instituutin nykyiset tehtävät ja toimintaympäristö sekä tämän pohjalta tehdä ehdotukset instituutin roolin selkeyttämiseksi;
- tehdä ehdotukset instituutin kehittämiseksi ja tehtävien uudistamiseksi vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin;
- tehdä ehdotukset miten instituutti valtion laitoksena voisi aktiivisemmin toimia opetusministeriön taiteen ja kulttuurin alan Venäjä-politiikan toimeenpanijana esim. kulttuuriviennin alalla;
- tehdä ehdotukset siitä, miten instituutista voitaisiin kehittää monipuolinen taiteen- ja kulttuurin kansainvälinen tukiyksikkö, joka erityisesti voi edistää EU:n ja Venäjän välillä sovitun kulttuurin yhteisen alueen tiekartan toimeenpanoa;
- arvioida miten selvityksen ehdotukset heijastuvat instituutin rahoitus- ja henkilöresurssitarpeisiin;
- tehdä kehittämisselvitysten edellyttämät muutosehdotukset instituuttia koskevaan lakiin ja asetukseen.

Opetusministeriö asetti selvitystyötä varten tukiryhmän, johon nimitettiin:

ylivohtaja Riitta Kaivosoja, OPM, puheenjohtaja;
itäosaston päällikkö Kirsti Eskelinen, UM;
Venäjä-ohjelmapäällikkö Maaret Heiskari, Sitra;
hallintojohtaja Håkan Mattlin, OPM;
asiantuntija Timo Laukkanen, EK;
professori Arto Mustajoki, HY;
yksikön päällikkö Paula Tuomikoski, OPM;
EU-asioiden alivaltiosihteeri Helena Tuuri, VNK.

Tukiryhmän sihteerinä toimi kulttuuriasianneuvos Maija Lummepuro opetusministeriöstä. Tukiryhmä on pitänyt kuusi kokousta.

Selvitysmies kuuli työnsä aikana Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin johtajaa ja henkilökuntaa. Instituutti toimitti selvitysmiehelle ja tukiryhmälle selvitystyötä varten tarvittavan taustamateriaalin.

1.2 Lisätoimeksianto

Vuoden 2007 talousarviokäsittelyssä tapahtuneiden Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintaedellytyksiin liittyvien muutosten johdosta opetusministeriö laajensi 8.9.2006 selvitysmiehen toimeksiantoa. Selvitysmiehen tuli 15.10.2006 mennessä:

- arvioida yhteistyössä henkilökunnan kanssa instituutin kirjastotoiminnan jatkamisedellytykset annettujen rahoituskehysten puitteissa sekä valmistella vaihtoehtoisia toimintamalleja kirjastotoiminnan uudelleen organisoimiseksi;
- tehdä esitys instituutin toiminnan kehittämisestä annetun rahoituskehysten puitteissa ja arvioida uudistetun toiminnan vaatimat henkilöstöresurssit;
- edellä esitettyjen kohtien 1) ja 2) pohjalta arvioida instituutin tilatarpeet ja nykyisten toimitilojen tarkoituksenmukaisuus. Selvitysmiehen tulee henkilöstö- ja tilatarpeita arvioidessaan ottaa huomioon palvelukeskushanke;
- arvioida selvitystyössä tehtyjen esitysten pohjalta voimassaolevan lain ja asetuksen muuttamistarpeet ja tehdä tarvittavat muutosesitykset.

2 Instituutin nykytilanne

2.1 Toiminta-ajatus ja tehtävät

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti on opetusministeriön hallinnonalaan kuuluva asiantuntija- ja palveluorganisaatio. Sen toiminnan tavoitteena on Venäjän, Ukrainan ja Valko-Venäjän (itäslaavilaisen kulttuuripiirin maat) yhteiskunta- ja kulttuurielämän kehitystä koskevan tietouden lisääminen sekä maahanmuuttajien kotoutumista helpottavien monikulttuuristen arvojen edistäminen. Tässä tarkoituksessa instituutti harjoittaa kirjasto- ja tietopalvelua ja julkaisutoimintaa, tukee entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria sekä seuraa ko. alueen maiden yhteiskunta- ja kulttuurielämää. Instituutti on asettanut toimintaperiaatteikseen asiantuntemuksen, asiakaslähtöisyyden, yhteistyöhakuisuuden ja asiakkaiden tasavertaisuuden.

Erityisesti Venäjä on Suomen tärkeä yhteistyökumppani. Kansainvälistymisen myötä sen ja muidenkin itäslaavilaisten maiden tuntemusta tarvitaan lisää. Tämän tietouden merkitys vielä korostuu sen vuoksi, että näiden maiden yhteiskunnalliset olot, kulttuuri ja vallitseva mentaliteetti tuntuvasti poikkeavat meillä totutusta. Lisäksi niitä koskevan perustuntemus on Suomessa ja useimmissa muissakin EU-maissa perin vaatimaton. Samaan aikaan Suomea koskevan tiedon välittämisen tarve Venäjälle on lisääntynyt.

1990-luvulta lähtien instituutin toimintaympäristöä ovat uudistaneet venäjänkieliset maahanmuuttajat, joita Suomessa asuu jo noin 40 000. Miltei puolet heistä on asettunut pääkaupunkiseudulle. Venäjänkielisen väestön maahanmuutto jatkuu edelleen.

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toiminta perustuu lakiin (857/1992) ja sitä täydentävään asetukseen (1100/2001). Asetuksen mukaan instituutin tehtävänä on:

- harjoittaa Venäjää ja Itä-Eurooppaa koskevaa sivistyksellistä yhteistyötä sekä tukea siihen liittyvää tutkimusta;
- tukea Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria;
- ylläpitää kirjastoa ja siihen liittyvää tietopalvelua;
- harjoittaa alansa tiedotus- ja julkaisutoimintaa sekä tarjota asiantuntijapalveluja toimialallaan;
- pitää yhteyttä koti- ja ulkomaisiin toimijoihin ja edistää muutoin yhteistyötä toimialallaan.

2.2 Tulosalueet

Instituutin substanssitoiminnan suunnittelun ja raportoinnin kehikoksi on vakiintunut kolme tulosaluetta.

2.2.1 Venäjänkielisen väestönosan kulttuuri sekä sivistyksellinen yhteistyö

Venäjänkielisen väestönosan kulttuuri- ja taidetoiminnan tukeminen kuuluu instituutin ydintoimintoihin. Se toteuttaa instituutin toiminta-ajatusta itälaavilaisen kulttuuripiirin maiden ja Euroopan unionin välisen kulttuurisen vuorovaikutuksen lisäämisestä, edistää monikulttuurisia arvoja ja tukee maassamme asuvan venäjänkielisen väestön kulttuuria.

Instituutti tarjoaa venäjänkielisen väestönosan kulttuuri- ja taidetoimintaan virikkeitä, toimintamahdollisuuksia, tiloja ja hankekumppanuuksia. Samalla instituutti tähtää myös Suomen kulttuurin ja suomalaisuuden kiinnostavuuden lisäämiseen sekä kaksikielisyyteen kannustavien arvojen edistämiseen integroitumisen helpottamiseksi. Perusedellytysten luomisen jälkeen toiminnan tulee kuitenkin rakentua pääasiassa kyseisen väestönosan omatoimisuuden varaan.

Instituutin maahanmuuttajatyön kohteena olevan väestön pääosa on kulttuuriltaan ja kieleltään venäläisiä. Kokonaisuus on kuitenkin monikielinen ja -kulttuurinen. Tämän vuoksi instituutti pyrkii toiminnassaan ottamaan huomioon muitakin ryhmiä ja edistämään etnistä suvaitsevuuksia tukevia arvoja mahdollisimman monilla eri tahoilla.

Palvelut ovat kaikille avoimia. Instituutti ei tarjoa varsinaista kotoutumiskoulutusta tai kotoutumiseen liittyvää neuvontaa, mutta maahanmuuttajille tarkoitettuja, maksuttomia venäjänkielisiä eri organisaatioiden tuottamia esitteitä pidetään jatkuvasti saatavilla instituutin kirjastossa.

Instituutti keskittyy seuraaviin toimiin:

- yhteistyössä järjestettävät seminaarit ja muut tapahtumat (yhteistyön kehittäminen);
- venäjänkieliset yleisöluennot ja muut tilaisuudet omana tuotantona;
- tiedottaminen ja viestintä;
- venäjänkielinen, maahanmuuttajaväestölle suunnattu julkaisutoiminta.

Yhteistyön kehittäminen erilaisten toimijoiden kanssa sisällöllisesti kattavampien tilaisuuksien ja hankkeiden aikaansaamiseksi sekä resurssien käytön tehostamiseksi on johtanut moniin yhteishankkeisiin. Niitä olivat mm. kotikasvatuksesta monikulttuurisessa ympäristössä pidetyt seminaarit, monikulttuurinen lasten taidetapahtuma, venäjänkielisten järjestöjen rahoitustyöpaja, inkerinsuomalaisten ikäihmisten ryhmätoiminta ja korkeakoulutettujen maahanmuuttajien uraohjausverkosto.

Omana tuotantona instituutissa järjestetään vuosittain yleensä 50–60 luento- tai yleisötilaisuutta. Niissä on käsitelty mm. suomalais-venäläisten suhteiden historiaa, suomalaista ja venäläistä kulttuuria, nyky-Ukrainan politiikkaa ja kulttuuria, Venäjän ajankohtaisia kysymyksiä, maahanmuuttajia koskevan lainsäädännön muutoksia, ulkovenäläisyyttä ja Suomen EU-puheenjohtajuutta.

Venäjänkielisen tiedottamisen kanavana käytetään kuukausittain ilmestyvää Spektr-lehteä, instituutin verkkosivuja, ilmoitustaulua ja sähköpostilistoja. Lisäksi monistetaan tapahtumatai seminaarikohtaisia tiedotteita, joita pidetään saatavilla kirjaston palvelutiskillä.

Maahanmuuttajatoimintaan liittyviä julkaisuja selostetaan myöhemmin jaksossa 2.2.3.

Instituutti järjestää ajoittain muillekin ryhmille tarkoitettuja seminaareja ja tilaisuuksia, mm. näyttelyitä. Pitkä perinne on esimerkiksi venäjän kielen tulkeille, kääntäjille, opettajille ja opiskelijoille tarkoitetuilla kääntäjäseminaareilla.

2.2.2 Kirjasto- ja tietopalvelutoiminta

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin kirjasto on Venäjän ja muiden IVY-maiden erikoiskirjasto, joka hankkii ja säilyttää aineistoa sekä välittää tietoa kohdealueidensa yhteiskunnasta ja kulttuurista sekä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista venäjän kielellä.

Kirjasto palvelee omalla alallaan kaikkia tiedontarvitsijoita, mutta viime vuosina kirjaston erikoistehtäväksi on muodostunut omakielisten kirjastopalveluiden tarjoaminen Suomen venäjänkieliselle väestönosalle. Tästä tehtävästä ei huolehdi yhtä laajasti mikään muu kirjasto maassamme. Tästä huolimatta kirjasto kokoelmineen ja tietopalveluineen on merkittävä resurssi myös Suomen Venäjän-tutkimukselle.

Kirjasto tilastolukuina 2006:

kirjoja, nidettä	87 380
kirjoja, nimekettä	63 957
kirjojen kartunta, nidettä	1 157
lehtiä, jatkuvasti tulevia, nimekettä	266
lehdistä sanomalehtiä	33
karttoja	277
lp-levyjä	2 410
rekisteröityjä lainaajia	2 128
lainaajista venäjänkielistä väestöä, %	78
lainoja	51 581
kirjastokäyntejä	10 601
tiedonhakuja	689
hankintabudjetti, €	28 500

Instituutin kirjastoa on kartutettu liki 60 vuoden ajan. Hankintojen pääpaino on ollut yhteiskunnallisella ja poliittisella kirjallisuudella, kaunokirjallisuudella, hakuteoksilla sekä sanoma- ja aikakauslehdillä. Viime vuosina kulttuuria käsittelevän aineiston hankintaa on lisätty. Kokoelmien kartuttamisessa on 1970–90 -luvulla tehty tiivistä yhteistyötä Slaavilaisen kirjaston kanssa päällekkäishankintojen välttämiseksi. Tietty päällekkäisyys yliopistokirjastojen kanssa aineistossa silti tarvitaan: instituutin kirjasto tarjoaa aineistoa suurelle yleisölle ja yliopistokirjastojen kappaleet säästyvät tutkijoille ja opiskelijoille.

Nykyaikaista av-aineistoa ei instituutin kirjastoon ole juuri pystytty hankkimaan, vaan hankintamäärärahat on käytetty kirjoihin ja lehtiin. Muuten asiakkaiden toiveita on pyritty kuulemaan, esimerkiksi viihdekirjallisuus on päässyt kokoelmiin. Tätä aineistoa saadaan paljon lahjoituksina.

Instituutin kirjasto on ollut tunnettu suuresta lehtikokoelmastaan. Venäjänkielisiä sanomalehtiä kirjastoon on tilattu eniten Suomessa. Kirjastoon jatkuvasti tulevista lehdistä 50 % on sellaisia, joita ei tule Suomessa minnekään muualle (yliopistokirjastoihin verrattuna lehtini-

mekkeistä 53 % tulee vain instituutin kirjastoon, pääkaupunkiseudun kirjastoihin verrattuna 86 %). Kirjaston asiakkaat haluavat vielä lukea lehtensä ensisijaisesti paperimuodossa.

Aineisto, myös lehdet, säilytetään kirjastossa pysyvästi. Vanhempaa ja vähemmän käytettyä aineistoa lähetetään tarpeen mukaan Varastokirjastoon.

Vuoden 2004 kolmannessa lisäbudjetissa Venäjän ja Itä-Euroopan instituutille myönnettiin määräraha kirjaston automatisointiin; useimmissa suomalaisissa kirjastoissa automatisoidut järjestelmät ovat olleet arkipäivää jo toistakymmentä vuotta. Kirjasto on mukana korkeakoulu- ja erikoiskirjastojen yhteisessä Voyager-järjestelmässä. Kirjastojärjestelmä päivitettiin Unicode-versioon kesällä 2005. Kirjaston automatisointi toteutetaan vaiheittain. Ensimmäisenä otettiin käyttöön luettelointimoduuli. Luettelointi omaan kokoelmatietokantaan Veeraan aloitettiin syksyllä 2005.

Internetin kautta käytettävä kokoelmaluettelo parantaa kirjaston palvelua. Kokoelmatiedot ovat mukana myös yhteistietokanta Lindassa, mikä edistää näkyvyyttä ja saavutettavuutta etenkin opiskelijoiden ja tutkijoiden parissa. Hankittu aineisto saadaan asiakkaiden ulottuville nopeasti, koska pienessä kirjastossa sisäiset prosessit toimivat tehokkaasti.

Erikoistuminen on vallitseva trendi kirjastoalalla. Kilpailu hankintamäärärahoista on kaikilla kirjastosektoreilla kiristynyt eivätkä kaikki voi hankkia kaikkea. Venäjänkieliset aineistotoiveet tuskin pystyvät monessakaan kirjastossa kilpailemaan menestyksellisesti kysytymmän aineiston kanssa niukentuneista rahoista. Instituutin kirjasto on erikoistunut venäjänkieliseen aineistoon: liki 80 % aineistosta on venäjäksi.

Kirjaston käyttäjistä nykyään arviolta 78 % on venäjää äidinkielenään puhuvia. Heitä pystytään palvelemaan aina venäjäksi. He pitävätkin kirjastoa helposti lähestyttävänä paikana, jonne uskaltaa tulla. Kirjastossa neuvotaan ja opastetaan yksilöllisesti. Kirjasto tarjoaa portin tietoon, sivistykseen, omaehtoiseen itsensä kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Instituutin kirjaston asiakkaat ovat tyypillisesti henkilöitä, joilla ei ole omaa kehysorganisaatiota huolehtimassa palveluista tai joiden kehysorganisaatiot eivät pysty tarjoamaan kielellisesti erikoistunutta aineistoa ja/tai palvelua. Yliopistokirjastot priorisoivat oman organisaationsa tutkijoita ja opiskelijoita ja usein muiden asiakkaiden mahdollisuuksia aineistojen käyttöön on rajoitettu. Instituutin kirjasto on käyttökirjasto, jossa on mahdollisimman vähän käyttörajoituksia: kotiin lainataan jopa sanomalehtiä.

2.2.3 Julkaisutoiminta

Julkaisutoiminnan keskeisimpiä kehittämisalueita ovat venäjänkielisen maahanmuuttajaväestön tarpeisiin vastaavat julkaisut ja Suomi-tietouden välittäminen Venäjälle.

Instituutin aikakauskirja *Studia Slavica Finlandensia* ilmestyy vuosittain. Sen tuoreimman niteen (XXIII) otsikkona on *Voprosy identitšnosti v russkojazyčnoi diaspore*. Kokoelma sisältää instituutin Helsingissä marraskuussa 2005 järjestämän maahanmuuttaja-aiheisen seminaarin aineistoa.

Vuodesta 1997 lähtien instituutti on julkaissut yhteistoiminnassa pietarilaisen Jevropeiski Dom -kustantamon kanssa kirjasarjaa *Finljandija v Rossii*. Siinä on tähän mennessä ilmestynyt seitsemän teosta. Parhailaan on valmisteilla venäjänkielinen versio Pertti Pesosen ja Olavi Riihisen kirjasta *Dynamic Finland*. Sarjan tematiikka on tarkoitus suunnata enenevästi nyky-Suomea esittelevään kirjallisuuteen.

Instituutin suomenkielinen verkkolehti *Kulttuuriuutiset* -poimintoja Venäjän lehdistöstä <http://www.rusin.fi/kulttuuriuutiset> on ilmestynyt keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Sen lisäksi instituutti julkaisee verkossa tiedotetta *Tiedonantoja ja katsauksia*

<http://www.rusin.fi/tiedonantoja> ja venäjänkielistä sarjaa *Finljandskije tetradi* <http://www.rusin.fi/fintetradil/>.

Instituutti aloitti vuonna 2004 Suomen kulttuurielämää koskevien valikoitujen uutisten kääntämisen venäjäksi ja niiden välittämisen syntyvkarilaiselle *Komiinform*-uutistoimistolle verkossa julkaistavaksi. Vuosittain on lähetetty noin 60 laajahkoa uutista. Koko venäjänkielinen aineisto on myös koottu arkistoksi instituutin omaan sivustoon <http://www.rusin.fi/komiinform/>.

Julkaistun aineiston kokonaisvolyymi on vuosittain 800–1 200 sivua. Selvästi yli puolet julkaistuista sivuista on venäjänkielisiä. Verkossa julkaistavan aineiston osuus on yleensä 30–40 %.

2.3 Hallinto, henkilöstöresurssit ja rahoitus

Opetusministeriö asettaa instituutille kolmeksi vuodeksi kerrallaan johtokunnan, johon kuuluvat puheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä. Instituutin johtaja toimii johtokunnan kokouksissa asioiden esittelijänä.

Opetusministeriössä tapahtuneiden organisatoristen järjestelyjen seurauksena instituutti siirtyi syyskuussa 2005 ministeriön kansainvälisten asioiden sihteeristöstä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston tulosohjaukseen.

Vuoden 2006 päättyessä instituuttiin oli vakinaisessa virkasuhteessa neljätoista työntekijää. Heistä viisi kuului kirjaston henkilökuntaan. Muissa substanssitehtävissä toimi viisi, ja tukipalveluissa neljä henkilöä. Säästösyistä yksi virka on jo useiden vuosien ajan pidetty täyttämättömänä. Vakinaisten lisäksi vuoden 2006 lopussa instituutissa oli kaksi määräaikaista työntekijää. Vuodelle 2006 tulleiden henkilötyövuosien määrä oli 15,4.

Instituutin momentille vuodelle 2006 myönnetty toimintamääräraha oli 806 000 euroa. Vuoden 2007 talousarvioehdotuksessaan hallitus esitti instituutille myönnettävien varojen puolittamista 402 000 euroon. Eduskunta kuitenkin palautti rahoituksen entiselle tasolle: vuoden 2007 talousarviossa instituutin momentille osoitetaan 802 000 euroa. Maksullisen palvelutoiminnan tuotoiksi on budjetoitu 10 000 euroa.

Instituutin kirjastoautomaatioita on toteutettu joulukuun 2004 lisätalousarviossa myönnetyn 98 000 euron määrärahan turvin.

Vuoden 2006 toiminnan kokonaiskustannukset olivat 847 000 euroa. Henkilöstökustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 65 %, ja vuokratkustannusten 19 %. Näiden kahden erän osuus oli siis 84 % instituutin kuluista.

Toiminnan suunnittelun ja seurannan asiakirjat on koottu instituutin Netra-sivulle osoitteeseen <http://www.rusin.fi/asiakirjat/>.

3 Arviointiprosesseista kehittämisehdotuksiin

3.1 Laadunarviointi

Venäjän ja Itä- Euroopan instituutin arviointi on toteutettu eurooppalaisen laatumallin (EFQM) mukaisesti. Malli jakaantuu yhdeksään arviointialueeseen. Niistä viisi liittyy organisaation toimintaan: toimintaperiaatteet ja strategia, prosessit, henkilöstö, kumppanuudet ja resurssit ja johtajuus. Neljä aluetta liittyy tuloksiin: keskeiset suorituskykytulokset, asiakastulokset, henkilöstötulokset ja yhteiskunnalliset tulokset. Innovatiivisuus ja oppiminen auttavat parantamaan instituutin toimintaa, mikä puolestaan johtaa parantuneisiin tuloksiin. Mallin tunnuspiirteitä ovat päämäärätietoisuus, prosesseihin ja tosiasioihin perustuva johtaminen, henkilöstön kehittäminen ja osallistuminen, kumppanuuksien kehittäminen, yhteiskunnallinen vastuu ja tuloshakuisuus.

3.2 Instituutin itsearviointi

Selvitystyö alkoi 23.–24.2.2006 henkilökunnan kanssa järjestetyllä itsearviontiseminaarilla. Eurooppalaiseen laatumalliin perustuneen arvioinnin tuloksista tehtiin yhteenveto henkilöstön kanssa 21.3.2006.

Itsearviontiseminaarissa todettiin, että instituutti on muutosten edessä. Muutoksen hallinta varmistetaan kehittämällä aktiivista vuorovaikutusta sidos- ja asiakasryhmien kanssa. Instituutin on myös parannettava näkyvyyttään ja tavoitettavuuttaan. Instituutin visiota voidaan kehittää uuteen suuntaan luomalla strategia, joka ottaa riittävästi huomioon venäläiseen kulttuuriin liittyvät uudetkin prosessit. Toimintaperiaatteita ryhdytään uudistamaan tuleviin tarpeisiin ja odotuksiin tähdäten.

Todettiin myös, että Euroopan unionin ja Venäjän yhteistyö kulttuurin alalla ajankoh- taistuu ja tiivistyy. Tästä syystä ”Eurooppa oppiminen”, EU-asioihin perehtyminen, nousi tärkeäksi kehittämiskohteeksi. Instituutin ammattitaitoisella henkilöstöllä on monivuotinen kokemus yhteistyöstä Venäjän kanssa. Monipuolinen kirjasto sekä erikoisosaaminen tukevat työtä erinomaisella tavalla. Seminaaritoiminta on omalta osaltaan luonut uusille avauksille hyvän orientaatioperustan. Instituutilla on kaikki edellytykset tukea vuoropuhelun ja vuorovaikutuksen kehittämistä kulttuurin ja taiteenkin ulottuvuudella.

Instituutti on valmis uudistuvaan ohjelmalliseen verkostoyhteistyöhön, mutta pitää välttämättömänä perustason toiminnan varmistamista. Itsearviointin perustalta henkilökunnalle syntyi yleiskäsitys uudesta suunnasta ja henkilöstö ilmaisi valmiutensa merkittävienkin strategisten linjausten edistämiseen. Lähtökohtana on, että kehittämistyötä rakennetaan nykyisen toimintakulttuurin pohjalta.

Erityistä huomiota itsearviointiseminaarissa kiinnitettiin perinteisten asiakasryhmien palveluun mutta samalla myös uusien yhteistoimintaan tähtäävien verkostojen kehittämiseen. Yhteistyötä voidaan avata korkeakoulujen, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden alan toimijoiden kanssa. Toiminnan lähtökohtana on muuttuva toimintaympäristö. Tästä syystä päätettiin ryhtyä kehittämään **strategiahanketta**, joka sisältää uudet tavoitteet ja määrittelee toiminnan keskeiset linjat. Kysymys on valinnasta, priorisoinnista ja myös kieltäytymisestä; on tiedostettava tehdyt strategiset valinnat ja sitouduttava niiden toteuttamiseen. Hanke tähtää aktiivisen vuorovaikutuksen lisäämiseen, ja siinä määritellään sidosryhmien tarpeet ja strategian kehittämistapa. Hankkeessa keskitytään erityisesti tulevaisuuden vision täsmentämiseen sekä muiden strategioiden määrittelyyn.

Toiseksi keskeiseksi alueeksi itsearviointiseminaari määritteli ”**Eurooppa-oppimisen**”. Se tarkoittaa muutostilanteen hallinnan parantamista. Osallistuminen kulttuuristen prosessien kehittämiseen edellyttää oppimista. EU:a koskeva oppimismalli hankkeistetaan ja luodaan tehokas oppimisympäristö.

Kolmanneksi hankkeistamisen kohteeksi nousi **henkilöstöstrategia** ja henkilöstön hyvinvoinnin lisääminen. Instituutissa vallitsee suhteellisen luottamuksellinen ja avoin ilmapiiri. Henkilöstön koulutusta ja osallistumismahdollisuuksia on kuitenkin lisättävä. Koulutus- ja kehittämissuunnitelmalla varmistetaan henkilöstön valmius muutoksiin sekä vastataan tuleviin ammatitaidollisiin vaateisiin. Joustavan tiimityön edistäminen, uusien työskentelytapojen etsiminen ja henkilöstön tietämyksen ja osaamisen tunnistaminen koettiin tärkeäksi. Esille tuli myös parhaiden käytäntöjen etsintä sekä työntekijöiden ja tiimien kannustaminen.

Neljänneksi kehittämiskohteeksi määriteltiin henkilöstön **työtyytyväisyyden mittaaminen**. Instituutissa on vuosittain mitattava kattavasti henkilöstötuloksia, jotta niiden pohjalta saavutetaan kiinteämpi tuntuma henkilöstön motivaation ja työtyytyväisyyden kehitykseen.

4 Strategiset linjaukset

4.1 Kulttuurien vuorovaikutuksen lisääntyvä merkitys

Kulttuuri ja erityisesti taide sen ytimenä ovat keskeinen osa ihmistä ja yhteiskuntaa uudistavaa innovaatioperustaa. Niiden keskinäisen vuorovaikutuksen tuloksena syntyy uusia mahdollisuuksia luovalle toiminnalle, elinkeinorakenteen monipuolistamiselle ja kulttuurisen sivistyksen laajenemiselle. Luovien toimialojen kasvua vauhdittavat erilaistuvat elämäntavat sekä teknologian avaamat uudet mahdollisuudet ja jakelutiet. Kulttuuri ja taide vahvistavat samanaikaisesti sekä yhteisöllistä koheesiota että alueiden ja yritysten kilpailukykyä.

Kulttuuri nousee entistä painokkaammin Euroopan unionin ja Venäjän yhteistyön piiriin. Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö edistää mm. markkinatalouden toimintamallien omaksumista, vakautta, työllisyyttä ja matkailua. Se myös tukee kansalaisyhteiskunnan kehittymistä ja monikulttuurisuutta sekä oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja ilmaisu- vapauden toteutumista.

Yhteistyön edistämiseksi ei ole tällä hetkellä selkeitä välineitä eikä struktuuria, vaan ne on luotava. Euroopan unionin ja Venäjän keskinäisen neljännen yhteisen alueen kulttuuriaspektin toteuttamiseksi laaditaan yhteistyöohjelma, joka edistää eurooppalaisen ulottuvuuden vahvistumista ja eurooppalaisen kulttuurin globaalia kilpailukykyä. Samalla etsitään uutta innovatiivista struktuuria, jonka avulla Euroopan unionin maiden ja Venäjän federaation kulttuuritoimijoiden keskinäistä yhteistyötä voidaan edistää.

Suomen ja Venäjän kulttuuriministeriöiden yhteistyötä ohjaa 8.9.2005 solmittu sopimus. Se tähtää maiden väliseen kulttuurilliseen lähentymiseen ja vuorovaikutukseen sekä kulttuuritoimijoiden suorien yhteyksien vahvistamiseen ja liikkuvuuden lisäämiseen. Tavoitteena myös on vuorovaikutuksen tehostaminen laajentamalla hankeyhteistyötä, joka syventää keskinäistä kulttuurintuntemusta ja vuorovaikutusta. Osapuolten kahdenvälinen vuorovaikutus nähdään monimuotoisen kulttuuriyhteistyön lähtökohtana, jonka päämääränä on Pohjoisen kulttuurisen kumppanuuden vahvistaminen.

Suomen tavoitteita Venäjän kanssa harjoitettavassa kulttuurin ja taiteen yhteistyössä ovat erityisesti:

- keskinäisen kulttuurintuntemuksen ja käytännön yhteistyön lisääminen avoimen ja monipuolisen kulttuurisen vuorovaikutuksen kehittämiseksi;
- suomalaisen taiteen ja kulttuurin kilpailukyyn ja arvostuksen vahvistaminen kahdenvälisessä ja monenkeskisessä Venäjä-yhteistyössä;

- edellytysten luominen pohjoisen kulttuurisen kumppanuuden vahvistumiselle;
- taiteen ja kulttuurin toimijoiden kannustaminen Suomessa ja Venäjällä yhteistyössä hyödyntämään ja toimeenpanemaan kansainvälisiä ja Euroopan unionin ohjelmia;
- taiteen ja kulttuurialojen hanketoimintavalmiuksien vahvistaminen koulutuksen ja tiedotuksen avulla;
- Suomen ja Venäjän taide- ja kulttuurialan hallintoviranomaisten keskinäisen yhteistyön ja tiedonvaihdon edistäminen;
- nuorison kulttuuri- ja taidealan yhteistyön edistäminen.

4.2 Kulttuurin ja taiteen ytimeen

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti tähtää vuoteen 2020 mennessä toiminnassaan kansainväliseen edelläkävijyyteen. Se asettaa toimintansa tavoitteeksi luovan ajattelun, monipuolisen kulttuurisen sivistyksen, persoonallisen taiteellisen ilmaisun ja yrittäjähenkisyyden kehittämisen. Instituutti muodostaa luovan ja kriittisen innovaatioympäristön, joka houkuttelee toimialansa parhaita osaajia Suomesta, Venäjältä, Ukrainasta, Valko-Venäjältä ja muualta maailmasta. Instituutti verkottuu toimialansa parhaiden koti- ja ulkomaisten osaamiskeskusten kanssa ja tekee tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Opetusministeriön vuonna 2003 laaditussa Venäjä-strategiassa todetaan, että Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin asemaa ja tehtäviä selkeytetään edelleen. Instituuttia onkin alettu kehittää voimakkaasti asiantuntija-, osaamis- ja palveluyksikkönä. Erityisesti on kehitetty Suomen venäjänkielisen väestönosan kulttuuripalvelujen tarjontaa. Instituutin tulospimuksissa on sovittu mm. yhteistoiminnan kehittämistä eri sidosryhmien kanssa maahanmuuttajien kielen ja kulttuurin tukemiseksi; erityistä huomiota kiinnitetään hankumppanuuteen kansalaisjärjestöjen, oppilaitosten ja viranomaisten kanssa. Instituutti on luonut kiinteät yhteydet alan keskeisiin toimijoihin. Uusia yhteistyösuhteita avataan erityisesti kulttuuri- ja taidesektoreilla. Samalla kehitetään uusia yhteisrahoitteisia hankkeita eri tahojen kanssa.

Selvitystyön yhteydessä rakennetun kehittämissuhteen lähtökohtina ovat seuraavat visio ja toiminta-ajatus.

Visio

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti on valtakunnallinen kulttuurin ja taiteen kentässä toimiva osaamis- ja palvelukeskus. Se edistää yhteistyötä Venäjän ja Euroopan kulttuuri- ja taidealan instituutioiden ja kansalaisyhteiskunnan kesken. Vuonna 2020 Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti on kansainvälisesti arvostettu toimija, jolla on merkittävä rooli venäläisen ja eurooppalaisen kulttuurin ja taiteen kentässä.

Toiminta-ajatus

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toiminta-ajatuksena on itäslaavilaisen kulttuuripiirin maiden (Venäjä, Ukraina ja Valko-Venäjä) ja Euroopan unionin välisen kulttuurisen vuorovaikutuksen lisääminen. Instituutti toimii verkottuneessa yhteistyössä sellaisissa hankkeissa, jotka vahvistavat kulttuurin ja taiteiden kumppanuussuhteita pohjoisella ulottuvuudella lisäten sen kansainvälistä

näkyvyyttä. Instituutti tukee Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria sekä edistää monikulttuurisia arvoja. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutista kehitetään kansainvälisesti arvostettu kulttuurin osaaja sekä kulttuuri- ja taidealalla laajasti verkottunut asiantuntijalaitos.

Instituutin työn strategisena linjauksena tulee olemaan yhtäältä Suomen ja toisaalta itä-laavilaisen kulttuuripiirin maiden keskinäisen kulttuurituntemuksen ja käytännön hankkeiden kehittäminen avoimen vuorovaikutuksen pohjalta. Samalla vahvistetaan suomalaisen taiteen ja kulttuurin kilpailukykyä. Toiminnan alueellisena painopisteenä on Luoteis-Venäjä. Yhteistyösuhteita avattaessa etsitään myös Venäjän suurimpien keskusten ulkopuolella toimivia potentiaalisia partnereita.

Instituutti kannustaa taiteen ja kulttuurin toimijoita Suomessa, Venäjällä ja muissa maissa yhteistyössä hyödyntämään ja toimeenpanemaan kansainvälisiä ja Euroopan unionin ohjelmia. Tämän ohella se koulutuksen ja tiedotuksen avulla vahvistaa valmiuksia taiteen ja kulttuurialojen hanketoiminnan harjoittamiseen. Instituutti edistää Suomen ja Venäjän sekä myös Euroopan unionin kulttuuri- ja taidealan johtavien viranomaisten ja toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Erityistä huomiota suunnataan nuorison kulttuuri- ja taidealan yhteistyöhön Suomen ja Venäjän välillä.

4.3 Uuteen yhteisökulttuuriin

Kulttuurin avulla voidaan vahvistaa vähemmistön ja enemmistön välistä vuoropuhelua. Hyviä välineitä kulttuurien tunnettuuden ja keskinäisen vuorovaikutuksen lisäämiseen tarjoaa uusi tekniikka. Näihin lähtökohtiin nojaavat Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin hankkeet yhteisökulttuurin kehittämiseksi. Hankkeiden tarkoituksena on aktivoida kansalaisia näyttämään osaamistaan ja julkaisemaan sitä verkossa.

Yhteisökulttuurin kehittämisen työvälineeksi instituuttiin hankitaan liikuteltava tuotantolaitteisto, kompakti studio, jonka avulla suurin osa julkaistavasta materiaalista tehdään.

Instituutin käyttöliittymä tulee olemaan avoin ja hajautettu järjestelmä, jonka sisään rakennetaan innovaatiotyöpaja. Se on työkalu, jonka avulla kuka tahansa kussakin kulttuuriprojektissa mukana oleva henkilö tai yhteisö voi tuottaa julkaistavaa materiaalia, ottaa kantaa toimintaan ja sisältöihin sekä ehdottaa niihin parannuksia. Järjestelmä on avoin ja antaa kaikille tasavertaiset mahdollisuudet olla mukana. Toimitukset käsittelevät ehdotuksia ja antavat niistä palautetta yhdessä muiden käyttäjien kanssa. Käyttökelpoiset ajatukset pyritään toteuttamaan. Jatkossa parhaat sisällöt pääsevät televisiokanaville ja osa niistä voidaan siirtää verkossa maksulliseen arkistoon.

4.4 Kulttuuripoliittiset linjaukset ja asiakkaat

Instituutti pitää kehittämistyönsä lähtökohtina Euroopan unionin ja Venäjän välistä tutkimuksen, opetuksen ja kulttuurin yhteistyötä koskevan neljännen yhteisen alueen tiekartan kulttuuria käsittelevää osaa (2005), Hallituksen maahanmuuttopoliittista ohjelmaa (2006) sekä opetusministeriön Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelmaa (2005) ja Taiteen ja kulttuu-

rin saavutettavuus toimenpideohjelmaa (2006). Niihin pohjautuvia toimintaperiaatteita ja painopistealueita ovat:

- uusien työmuotojen kehittäminen partneri-instituutioiden kanssa harjoitettavaa yhteistoimintaa varten sen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi;
- kulttuurisen kumppanuuden vahvistaminen EU:n pohjoisen ulottuvuuden sekä kulttuurienvälisen vuoropuhelun politiikan periaatteiden mukaisesti;
- suorien yhteistyömallien ja -verkostojen kehittäminen taiteen ja kulttuurin laadun edistämiseksi;
- myötävaikuttaminen siihen, että taiteen ja kulttuurin monenkeskinen ja vastavuoroinen resursointi lisääntyy;
- venäjänkielisten maahanmuuttajien omaehtoisen yhteisökulttuurin toimintaedellytysten vahvistaminen.

Edellä esitetyn lisäksi instituutti osallistuu opetusministeriön kulttuuripoliittisten linjausten mukaisesti EU:n ja Venäjän välisen kulttuuriyhteistyön kehittämiseen ja osaltaan toimeenpanee Kajaanin asiantuntijakokouksen (syyskuu 2006) päätelmien ja suositusten mukaista toimintaa. Opetusministeriön ohjauksessa tehtäviä toimenpiteitä ovat:

- yhteistyötä taustoittavat EU- ja Venäjä-asiantuntemukseen nojaavat selvitystyöt;
- EU:n ja Venäjän kulttuurihallinnon ja -toimijoiden yhteistyötä edistävät asiantuntijatapaamiset;
- EU:n ja Venäjän kulttuuriyhteistyötä edistävän ja tukevan informaation tuottaminen ja välitys (esim. Kajaanin kokousta varten laaditun rahoitusjulkaisun täydentäminen ja ylläpito internetissä).

Edellä hahmoteltu yleisstrategia ja jäljempänä tulevat käytännön kehittämiskohteet voivat toteutua ainoastaan vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa. Instituutin asiakkaat voidaan jakaa henkilö- ja yhteisöasiakkaisiin.

Henkilöasiakkaita ovat yhtäältä Suomessa ja muissa EU-maissa sekä toisaalta Venäjällä, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä asuvat venäjänkieliset taiteilijat, muusikot, kirjailijat ja muut luovan työn tekijät (niin ammattilaiset kuin harrastajatkin) ja näiden maiden muut venäjänkieliset asukkaat sekä kielestä riippumatta myös tutkijat ja yksittäiset kansalaiset.

Yhteisöasiakkaita ovat yhtäältä Suomessa ja muissa EU-maissa sekä toisaalta Venäjällä, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä olevat venäjänkielisten taide- ja kulttuurialan toimijoiden järjestöt, vastaavat ei-venäjänkieliset järjestöt, taide- ja kulttuurialalla toimivat oppilaitokset, yritykset ja tuotantoyhtiöt sekä muut alan toimijat, venäjänkieliset kansalaisjärjestöt.

Kansalaisten muodostamien yhteisöjen lisäksi yhteisöasiakkaita ovat Suomessa opetusministeriö, ulkoministeriö ja muut ministeriöt; Suomessa ja muissa EU-maissa sekä itäsläiläisen kulttuuripiirin maissa kirjastot, taidelaitokset, alan osaamiskeskukset, viranomaiset ja oppilaitokset.

5 Toimenpiteet

Edellisessä kohdassa linjattu yleisstrategia muutetaan käytännön toiminnaksi ja instituutin suorituskykyä lisätään seuraavien vuosille 2007–2012 ajoittuvien kehittämistoimenpiteiden avulla:

- 1 kulttuurin ja taiteen monikeskinen toimintaohjelma;
- 2 kirjastostrategia;
- 3 uusimuotoisen sisällöntuotannon ja uutispalvelujen kehittämisohjelma;
- 4 EU:n ja Venäjän kulttuuriyhteistyöhön osallistuminen ja seuranta;
- 5 tietoteknisen infrastruktuurin vahvistaminen.

5.1 Kulttuurin ja taiteen monikeskinen toimintaohjelma

Venäjänkielisen väestöosan kulttuuri- ja taidetoiminnan tukeminen kuuluu Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin ydintoimintoihin. Se toteuttaa myös instituutin toiminta-ajatusta Euroopan unionin ja Venäjän välisen kulttuurisen vuorovaikutuksen lisäämisestä ja edistää monikulttuurisia arvoja sekä yhteisökulttuurien keskinäistä vuoropuhelua.

Verkostomuotoinen yhteistyö, johon venäjänkielinen väestö osallistuu aktiivisena toimijana, tarjoaa hyviä välineitä kulttuurien ja kansalaisten välisen vuoropuhelun vahvistamiseen erityisesti Euroopan unionin pohjoisen ulottuvuuden politiikan piiriin kuuluvalla alueella.

5.1.1 Kulttuuri ja taideprojektien ja niihin liittyvien kumppanuuksien kehittäminen

Vuonna 2007 aloitetaan prosessi maahanmuuttajien kulttuuri- ja taidetoiminnan kehittämiseksi. Aluksi kartoitetaan Suomessa olevat taiteen ja kulttuurin alan yksityiset ja yhteisötoimijat.

Seuraavaksi heidän kanssaan käydään keskusteluja ja tarvittaessa järjestetään työseminareja, joissa kartoitetaan heidän tarpeensa ja halukkuutensa osallistua oman toimintansa

kehittämiseen eurooppalaisten kollegoiden kanssa. Seuraavassa vaiheessa etsitään eurooppalaisia ja suomalaisia kumppaneita ja rahoituskanavia kehittämisprojekteille. Erityisesti hyödynnetään kansallisia rakennerahastoja.

Instituutin roolina on olla aloitteentekijänä, koordinoijana ja prosessin ohjaajana sekä tarjota käyttöön lisäarvoa tuottava yhteisöllinen internet-studio, uusittu käyttöliittymä ja sähköinen arkisto prosessin osaksi ja tuotosten levityskanavaksi.

5.1.2 Luennot seminaarit ja taidetapahtumat

Kehitetään tähänastista venäjänkielistä luento-, ryhmä-, näyttely- ja seminaaritoimintaa uuden muotoiseksi. Tällä toimintamuodolla tuotetaan elämyksiä. Tapahtumat pyritään suunnittelemaan ja järjestämään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kehitetään yhteisiä kulttuuritilaisuuksia sekä suomen- että venäjänkieliselle yleisölle. Suomalaisille venäjän kielen ja kulttuurin harrastajille suunnattuja tilaisuuksia kehitetään esim. järjestämällä kääntäjien työpajoja. Korostetaan entistä selkeämmin monikulttuurisuuden merkitystä.

5.1.3 Järjestöjen omaehtoisen kulttuurityön tukeminen

Avustetaan ja tuetaan järjestöjä omaehtoisten tapahtumien, seminaarien ja tempausten järjestämisessä. Pyritään pitämään yllä monikulttuurisia arvoja, kansainvälistä ulottuvuutta ja osallistavia toimintatapoja sekä tuomaan yhteen erilaisia toimijoita. Tarjotaan käyttöön yhteisöllinen internet-studio. Toimitaan tarvittaessa siltana suomalaisen yhteiskunnan toimintatapojen ja maahanmuuttajien kulttuurijärjestöjen välillä. Luodaan toimintaedellytyksiä, kannustetaan ja rohkaistaan, innostetaan ja motivoidaan, opastetaan ja ohjataan, haastetaan yhteistyöhön, ja näin vahvistetaan järjestöjen ja niissä toimivien ihmisten osallisuutta yhteiskunnan toimijoina. Työssä hyödynnetään erityisesti alueellisia rakennerahastoja.

5.2 Kirjastostrategia

Kirjasto- ja tietopalvelutoiminta on yksi Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin ydintoimintoista. Se tukee instituutin toiminta-ajatusta tarjoamalla resursseja itäslaavilaisen kulttuuri- ja tiedon maiden ja Suomen sekä muiden EU-maiden kulttuuriseen vuorovaikutukseen ja tukee toiminnallaan Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria.

Instituutin kirjasto on julkinen erikoiskirjasto, jonka tavoitteena on olla aktiivinen osa kirjastoverkkoa ja asiakkaidensa arvostama toimija aineistojensa, palvelunsa ja erikoisosaisensa takia. Kirjaston kokoelmat ja palvelut tulee olla saavutettavissa ja helposti käytettävissä verkon kautta.

Kirjasto on myös merkittävä osa maamme Venäjä-osaamisen ja tutkimuksen tarvitsemaa infrastruktuuria.

Kirjaston visio

Instituutin kirjasto on aktiivinen osa kirjastoverkkoa ja asiakkaidensa arvostama toimija aineistojensa, palvelunsa ja erikoisosaamisensa takia. Kirjaston kokoelmat ja palvelut ovat saavutettavissa ja helposti käytettävissä verkon kautta.

Kirjaston toiminta-ajatus

Instituutin kirjasto on julkinen erikoiskirjasto, joka kokoelmillaan ja palveluillaan edistää Venäjän, Ukrainan ja Valko-Venäjän kulttuurin, taiteen ja yhteiskunnan tuntemusta Suomessa sekä suomalaisen kulttuurin tuntemusta näissä maissa ja niistä Suomeen muuttaneiden keskuudessa. Kirjasto tarjoaa alansa tietopalvelua ja ohjaa asiakkaitaan aineistojen itsenäiskäytössä. Kirjasto on avoin kaikille, mutta palvelee alallaan erityisesti venäjänkielisen tiedon tarvitsijoita.

Kirjaston strategiset päämäärät ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat avaintoimenpiteet muodostavat viisi kokonaisuutta.

5.2.1 Kaikki perustoiminnot on automatisoitu; kirjaston sisäiset prosessit ovat nopeat ja tehokkaat.

Toimenpiteet:

- Voyager-kirjastojärjestelmän kaikkien moduulien käyttöönotto (luetteloinnin lisäksi lainaus, hankinta ja saapumisvalvonta)
- kirjaston prosesseja parannetaan säännöllisesti

5.2.2 Kirjastolla on laadukkaat painetut ja digitaaliset kokoelmat, jotka ovat käytettävissä tietoverkon kautta ja tarjoavat eri asiakasryhmille tehokkaat tiedonsaantimahdollisuudet.

Toimenpiteet:

- kokoelmia kehitetään asiakkaiden tarpeista lähtien
- kokoelmayhteistyötä tehdään koko kirjastoverkon kanssa välttämättä päällekkäisyyksiä
- kulttuurin ja taiteen alalla painotetaan venäjänkielisiä aineistoja, joita muut taide- ja kulttuurialan kirjastot Suomessa eivät kata (ml. historia, Suomen venäjänkieliset kirjoittajat ja runoilijat)
- lisäpanostus takautuvaan luettelointiin aineistotietojen konvertoimiseksi kokoelmatietokanta Veeraan
- lisensoituja verkkoaineistoja hankitaan käyttöön yhteistyökumppaneiden kanssa
- hankitaan ja saatetaan käyttöön digitaalista aineistoa (tutkimuksia, artikkeleita, dokumenttielokuvia, radio-ohjelmia, videoaineistoja, valokuvia ja niinedelleen)

5.2.3 Kirjastolla on monipuoliset verkkopalvelut, joita kehitetään yhteistyössä yli sektorirajojen.

Toimenpiteet:

- omat tietopalvelutoimeksiannot verkon kautta
- yhteistyö yleisten kirjastojen verkkotietopalvelun kanssa
- venäjänkielinen verkkotietopalvelu yhteistyössä Suomen ja Venäjän lähialueiden kirjastojen kanssa
- osallistutaan RussiaInfo-verkkopalveluyhteistyöhön
- asiakkaiden verkkotunnistautuminen ja verkkomaksaminen otetaan käyttöön
- julkaisujen verkkomyynti
- kirjastojen väliset vaihdot verkon kautta

5.2.4 Kirjasto tarjoaa erinomaista asiakaslähtöistä palvelua ja tarvittaessa yksilöllistä neuvontaa ja opastusta usealla kielellä.

Toimenpiteet:

- asiakkaiden tarpeet kartoitetaan
- asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti
- kirjastolla on riittävä ammattitaitoinen henkilökunta

5.2.5 Henkilökunta kehittää jatkuvasti aihealueen asiantuntemustaan, kirjasto- ja tietoteknistä osaamistaan sekä kielitaitoaan.

Toimenpiteet:

- räätälöity kirjastojärjestelmäkoulutus
- yleinen tietotekninen koulutus
- aktiivinen osallistuminen kirjastoalan koulutustilaisuuksiin
- kulttuuristen sisältöjen tuntemus
- henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma
- kielikurssit

Vuonna 2005 käynnistettiin kirjastossa erillisrahoituksen turvin automatisointi, joka tekee kirjaston palvelut entistä paremmin saavutettaviksi. Venäjänkielinen väestönosamme kokee instituutin kirjaston omaksi kulttuurilaitoksekseen. Se vaalii heidän kieltään ja kulttuuriaan ja on heidän identiteettinsä ylläpitäjänä tärkeä laitos. Kirjasto- ja tietopalvelutoiminta on tällä hetkellä yksi Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin ydintoiminnoista.

Kirjastotoimen digitointiprosessin eteneminen Euroopan unionissa ja Venäjällä vähentää kirjastojen paikkasidonaisuutta. Tästä avautuvia uusia mahdollisuuksia on syytä tutkia. Joensuun yliopisto on valmis selvittämään Venäjän- ja Itä-Euroopan instituutin ja sen kirjaston toimintaedellytyksiä yliopiston yhteydessä. Opetusministeriö sopii yliopiston kanssa selvityksen tekemisestä ja sen aikataulusta.

5.3 Sisällöntuotanto ja uutispalvelut

Keskinäistä kulttuurintuntemusta lisäämällä instituutin harjoittama ja tukema sisällöntuotanto sekä instituutin uutispalvelutoiminta luovat edellytyksiä kansallisuusrajat ylittävien kulttuurin ja taiteen kumppanuussuhteiden solmimiseen ja vahvistamiseen. Tällaisen vuorovaikutuksen tiivistyminen synnyttää osaltaan edellytyksiä kulttuuriin ja luovuuteen perustuvan talouden kehitykselle.

5.3.1 Yhteisöllinen verkkoviestintä

Suomessa toimivien venäjänkielisten ja muiden itäslaavilaisen kulttuuripiirin maista peräisin olevien taideyhteisöjen toimintaedellytyksiä ja osallistumista kulttuurien keskinäiseen vuoropuheluun vahvistetaan asettamalla niiden käyttöön moderni, vuorovaikutteinen kanava sisällöntuotantoa varten. Se tähtää niiden verkottumisen helpottamiseen sekä Suomessa että kansainvälisesti. Kanava on avoin niin korkea- kuin kansankulttuurillekin ja niin ammattikiin myös harrastelijataiteilijoille.

Sisällöntuotantokanavan toteuttamiseksi instituuttiin hankitaan liikuteltavat tuotantolaitteet digitaalista verkkoviestintää varten, järjestetään studiotila ja henkilökuntaa koulutetaan laitteiden käyttöön.

Studio, laitteisto ja studiovastaavan palvelut ovat periaatteessa kaikkien kulttuurituotantoa harjoittavien maahanmuuttajien järjestöjen ja ryhmien käytettävissä. Laitteiden ja palveluiden käytöstä instituutin tiloissa ei peritä maksua. Tuotetut ohjelmat/sisällöt arkistoidaan instituutin verkkosivuilta käytettäväksi ja parhaat tuotannot välitetään broadcast-telvisioon.

Yhteisöstudion säännöllinen toiminta käynnistyy vuonna 2008. Se edellyttää seuraavia toimenpiteitä:

- laitteiston hankinta, studiovastaavien koulutus, studiotilan järjestäminen ja käyttöliittymän luominen;
- toiminnan tavoitteiden, periaatteiden ja ohjelmapolitiikan määrittely;
- Suomessa toimivien kulttuuripainotteisesta sisältötuotannosta kiinnostuneiden venäjänkielisten pienryhmien kartoittaminen;
- tekijänoikeuksia koskevien sopimuskäytäntöjen luominen;
- ohjelmaformaattien määrittely.

5.3.2 Uutispalvelut

Instituutti jatkaa ja edelleen kehittää verkkopohjaista venäjänkielisten kulttuuriuutisten julkaisemista yhteistyössä Venäjällä toimivien partnereiden kanssa. Toiminta tähtää Suomen taidetta ja kulttuuria kohtaan tunnetun kiinnostuksen lisäämiseen venäläisellä kielialueella, yhteistoimintaa synnyttävien virikkeiden tarjoamiseen sekä viime kädessä myös kulttuurin vientiedellytysten tukemiseen.

Suomenkielistä kulttuuriuutispalvelua verkossa kehitetään edelleen.

Uutispalvelujen sisältöä, volyymiä, julkaisutekniikkaa ja niiden toteuttamiseksi tarvittavia kumppanuussuhteita kehitetään jatkuvasti. Tekstimuotoisten uutisten ohella julkaisutyössä käytetään lisääntyvästi ääntä ja liikkuvaa kuvaa. Uudeksi levityskanavaksi tulevat yhteisöstudiosta verkkoon lähetettävät venäjänkieliset tv-kulttuuriuutiset.

5.3.3 Verkkosivut

Instituutin verkkosivujen ulkoasu uudistetaan sekä hankitaan julkaisujärjestelmä, joka mahdollistaa joustavan ja hajautetun yhteistyön muiden Suomessa ja ulkomailla toimivien sisällöntuottajien kanssa. Maamme venäjänkielisten yhteisöjen sisäisten resurssien entistä laajempi käyttö on linjauksena läpi kaiken instituutin harjoittaman sisällöntuotannon. Järjestöjen ja yksityishenkilöidenkin tarpeiden mukaan sivustolle luodaan vuorovaikutteisia innovaatiotyöpajoja. Verkkosivuston hallinnointia varten perustetaan verkkotoimitus/toimitusneuvosto.

5.3.4 Painetut julkaisut

Instituutissa omatoimisesti tuotettujen julkaisusisältöjen osuus ja todennäköisesti absoluuttinen määräkin vähenevät. Perinteistä julkaisuvalikoimaa, varsinkin paperille painettuja julkaisuja, karsitaan. Tämä koskee erityisesti akateemisesti suuntautuneita julkaisuja. Teemaattisesti julkaisutoimintaa ohjataan taiteen ja kulttuurin aloille

5.3.5 Markkinointi

Tiedottamista instituutin tarjoamista palveluista lisätään sekä kohderyhmille että suurelle yleisölle. Erityisesti uusiin sisällöntuotantopalveluihin liittyy tiiviisti niiden markkinointi. Tähän käytetään mahdollisimman tehokkaasti sekä instituutin omia että ulkoisiakin tiedotuskanavia.

5.4 Euroopan unionin ja venäjän kulttuuriyhteistyöhön osallistuminen ja seuranta

Kulttuuri nousee entistä painokkaammin Euroopan unionin ja Venäjän välisen yhteistyön piiriin. Osoituksena tästä ovat Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella Kajaanissa järjestetyn kulttuurialan EU - Venäjä asiantuntijakokouksen tulokset.

Kajaanin kokouksessa todettiin tarve laatia käytännön toimintasuunnitelma kulttuuriyhteistyötä varten ja kokouksen konkreettiseen antiin kuuluvat yhteistyöprosessin edistämiseen soveltuvien hyvien käytäntöjen listaukset: korostettiin olemassa olevien yhteistyömallien ja -verkostojen hyväksikäyttöä ja kehittämistä. Samalla niitä koskevaa informaatiota on levitettävä mahdollisimman tehokkaasti. Päämäärien tavoittamiseksi on myös kyettävä käyttämään mahdollisimman tehokkaasti olemassa olevia monenkeskisiä rahoitusinstrumentteja. Instituutti toimii opetusministeriön antamien Venäjää ja EU:ta koskevien kulttuuripoliittisten asioiden toteuttajana.

Hankerahoituksesta riippuen Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti tukee opetusministeriön ohjauksessa Kajaanissa alkanutta prosessia mm. seuraavilla lohkoilla:

- 1 Olemassa olevia ja suunniteltuja internet-pohjaisia yhteistoimintaverkkoja sekä Venäjään liittyvän monenkeskisen taide- ja kulttuuriyhteistyön rahoitusmahdollisuuksia koskeva tiedotustoiminta;
- 2 Suomen venäjänkieliselle väestöosalle suunnattujen taidekorkeakoulujen koulutuspalveluiden suunnittelu sekä Suomen ja Baltian taidekorkeakoulujen yhteisen Venäjä-yhteistyön edistäminen;
- 3 Suomen venäjänkielisen väestöosan taidetoiminnan integroitumisedellytysten parantamien EU:n ja Venäjän välisen kulttuuriyhteistyön suhteen.

Instituutin mahdollisuudet toimia suoranaisesti Euroopan unionin ja Venäjän kulttuuriyhteistyötä tukevana erillisenä instituuttina voidaan arvioida EU:n ja Venäjän asiantuntijoiden käynnistämänä selvitystyönä, joka pyritään saamaan valmiiksi vuonna 2010. Tällöin voidaan valmistella myös Venäjän Itä-Euroopan instituutista annetun lain ja asetuksen kehittämiseen EU:n ja Venäjän asiantuntijoiden määrittelemien kulttuuripoliittisten linjausten mukaisesti. Tavoitteena on synnyttää uusi taiteen ja kulttuurin kansainvälinen verkottuva tukiyksikkö.

5.5 Tietotekninen infrastruktuuri

Edellä olleissa kohdissa linjoitettu toiminnan sisällöllinen kehittämisohjelma edellyttää instituutin tietoteknisen infrastruktuurin oleellista vahvistamista. Toiminnan uudet muodot vaativat mm. aikaisempaa suorituskykyisempiä palvelimia, kaistanopeuden lisäämistä, instituutin sisäisen atk-verkon uusimista, tietoturvan lisäämistä, työasemien lisäämistä kirjaston asiakaskäyttöön, julkaisujärjestelmän hankintaa ja ohjelmistojen uusimista.

Vuonna 2007 instituutti laatii tietoteknisen infrastruktuurin vahvistamista koskevan erillisen suunnitelman vuosille 2008–2012.

5.6 Uusia avauksia

Instituutti osallistuu Lapin yliopiston johdolla laadittavan kulttuuri- ja taidetoiminnan kehittämisohjelman valmisteluun. Tämä hanke tähtää myös kulttuuriviennin edistämiseen. Tehtävänä on tutkia erityisesti EU:n ja Venäjän välisen kulttuuriohjauksen kehittämismah-

dollisuuksia; samalla kehitetään taidekorkeakoulujen yhteistyötä varsinkin pohjoisella ja arktisella ulottuvuudella.

Instituutti osallistuu valmistelutyöhön, joka tähtää kulttuuriyrittäjyyden MA-muunto-koulutusohjelman käynnistämiseen venäjänkielisellet korkeakoulututkinnon suorittaneille maahanmuuttajille. Hanke toteutetaan Lapin yliopiston johdolla yhteistyössä Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskuksen kanssa vuodesta 2008 alkaen. Samalla osallistutaan kulttuuriyrittäjyyden ja -matkailun tutkimus- ja tuotekehitysyksikön synnyttämiseen Kajaanissa.

Lisäksi käynnistetään Suomen elokuvakonsortion kanssa käsikirjoitustyöpaja, johon osallistuu elokuvaopiskelijoita Venäjältä, Valko-Venäjältä, Ukrainasta ja Itä-Euroopan uusista EU-maista. Osa käsikirjoituksista pyritään saattamaan tuotantoon elokuvakouluissa.

Kulttuuriviennin tehostamiseksi ehdotan tutkittavaksi mahdollisuudet käynnistää Euroopan unionin ja Venäjän välinen digitaalinen studiohanke, jonka tavoitteena on innovatiivinen nuorten elokuvatekijöiden virtuaalinen tuotanto ja jakelujärjestelmä. Hanke käyttää hyväksi sekä internetiä että satelliitteja. Samoin ehdotan tutkittavaksi myös mahdollisuudet aloittaa kulttuurin ja taiteen huippuosaamisen jakelua edistävän Euroopan unionin ja Venäjän satelliittipalvelu.

Professori Arto Mustajoen selvityksen mukaan Suomen yliopistoissa on melko laajaa ja monipuolista Venäjä-osaamiseen liittyvää opetusta ja tutkimusta. Jos jätetään tarkastelun ulkopuolelle venäjän kielen oppiaineissa annettava opetus, Venäjään liittyvien kurseja järjestetään eri yliopistoissa yhteensä pitkälti toista sataa. Tutkimuksen volyymista kertoo väitöskirjojen suuri määrä: Suomen Akatemian Muuttuva Venäjän -tutkimusohjelman haku heijastaa tutkimuksen laajuutta ja monipuolisuutta.

Myös tämän selvityksen mukaan Suomessa on liian vähän Venäjä-osaamiseen kohdistuvia professuureja varsinaisten venäjän kielen laitosten ulkopuolella. Olemassa olevat virat ovat syntyneet pääasiassa lahjoitusvirkoina tai yliopistojen väliaikaisina sisäisinä ratkaisuin. Selkeää valtiovallan panostusta tässä muodossa ei ole ollut. Venäjä-osaaminen on Suomelle tärkeä alue, sitä ei voida jättää pelkästään satunnaisten ratkaisujen varaan. Tarvitaan selkeämpi valtiovallan panostus asiaan Mustajoen selvityksen mukaisesti.

Helsingin yliopisto on professori Mustajoen selvityksen mukaan panostanut Venäjä-tutkimukseen muun muassa rahoittamalla Aleksanteri-instituuttia ja perustamalla määräaikaisten (2002–2007) Venäjä-tutkimuksen professuurin Renvall-instituuttiin. Venäjään liittyvää opetusta järjestetään monissa eri tiedekunnissa ja laitoksissa. Osa tästä opetuksesta on koottu Renvall-instituutin Russian studies -opintokokonaisuuden piiriin. Sen puitteissa opiskelijoille on tarjolla vuosittain noin 45 kurssia, jotka käsittelevät Venäjän historiaa, yhteiskuntaa, uskonnollisia oloja, politiikkaa ja kulttuuria monista eri näkökulmista.

Kursseista suurin osa on suomeksi, puolentusinaa englanniksi ja saman verran venäjäksi. Osan kursseista rahoittaa Renvall-instituutti, osan ainelaitokset. Instituutti on tehostettava yhteistyötä uuden strategiansa mukaisesti Aleksanteri-instituutin ja Renvall-instituutin kanssa. Yhteistyöstä sovitaan erillisillä sopimuksilla.

Tampereen yliopiston strategiassa mainitaan yliopiston vahvoina ja vahvistuvina alueina Venäjän ja sen lähialueiden tutkimus. Yliopisto on panostanut Venäjä-opetuksen ja tutkimuksen kasvattamiseen korostamalla alueen strategista painoarvoa, rahoittamalla tutkija-apurahoja ja tukemalla kansainvälisten seminaarien ja konferenssien järjestämistä ja niihin osallistumista. Opetusministeriön rahoituksella on ollut tärkeä merkitys poikkeittieteisen Russian Studies -ohjelman kautta järjestetyn opetuksen ja sen koordinoinnin toteuttamisessa. Tampereen yliopistossa annetaan Venäjään liittyvää opetusta 12 eri yksikössä sekä useissa opintokokonaisuuksissa ja maisteriohjelmassa. Venäjään kohdistuvaa tutkimusta tekee 14 eri yksikköä.

Vuosina 2000–2006 on valmistunut 14 Venäjään liittyvää väitöskirjaa. Venäjä-osaaminen nähdään yliopiston potentiaalisena mahdollisuutena.

Tärkeää on, että

Tampereen yliopiston johtamistieteiden laitos käynnistää EU:n ja Venäjän johtaville kulttuurivirkamiehille suunnattavan tieteellisen jatkokoulutusohjelman suunnittelun. Instituutti on valmis tukemaan prosessin käynnistämistä.

Taideteollinen korkeakoulu kokee Venäjä-tuntemuksensa hyväksi verrattuna moneen eurooppalaiseen kumppaniin. Korkeakoulu voi eri tavoin tukea audiovisuaalisen sektorin yhteistyötä EU:n ja Venäjän välillä elokuvataiteen ja lavastustaiteen osaston sekä Lume-keskuksen tuella. Taideteollinen korkeakoulu yhdessä useiden suomalaisten yliopiston kanssa jättää liikkuvuusconsortiohakemukset 28.2.2007 uuteen loppusyksystä 2006 avattuun EU:n Erasmus Mundus –ohjelman alaiseen External Programme Window – alaohjelmaan, jossa Venäjä on keskeinen konsortiopartneri.

5.7 Rahoitus

Selvityksessä on arvioitu instituutin resurssitilanne. Instituutin tarvitsema rahoitus kohdistuu seuraaville alueille:

1. Perusrahoitus 2008–2012

	euroa
2008	837.000
2009	872.000
2010	907.000
2011	942.000
2012	977.000

Laskelmassa on otettu huomioon palkkamenojen lisäys (UPJ käyttöönotto), toimitilan vuokran indeksikorotus ja muut 2008–12 toiminnalliset kehittämishankkeet (erityisesti henkilöstön kehittäminen).

2. EU-hankkeet ja kansalliset rakennerahoitushankkeet

	euroa
2008	947.100
2009	951.100
2010	959.100
2011	983.100
2012	987.100

Käyttösuunnitelma liitteessä 2.

3. Viestintäsuunnitelman laite- ja käyttöliittymäbudjetti

OPM		Muu julkinen ja hankerahoitus
2008	95.000	113.390
2009	51.000	150.890
2010	31.000	150.890
2011	21.000	163.890
2012	19.000	199.790

Käyttösuunnitelma liitteessä 2.

Uudet kehityslinjaukset vaativat nopeaa ja tuntuva lisäpanostusta henkilökunnan tietotekniseen osaamiseen. Kehittämissuunnitelman toteuttaminen edellyttää henkilökunnan koulutukseen käytettävien varojen vuotuisen määrän kohottamista 40 000 euron tasolle. (2008–2012)

Instituutin henkilöstöstrategia uudistetaan selvitysmiehen yhdessä instituutin henkilöstön kanssa laatiman henkilöstöstrategian luonnoksen pohjalta. Asia tulee instituutin johtokunnan käsiteltäväksi vuonna 2007.

Instituutin vakinaisen henkilökunnan neljä jäsentä saavuttaa vuoden 2010 loppuun mennessä eläkeiän ja osa eläköityy todennäköisesti ennen mainittua ajankohtaa. Eläkkeelle siirtymistä ja muista syistä johtuva henkilöstön vaihtuvuus merkitsee sitä, että henkilöstörakennetta voidaan kehittää instituutin uudistuvan toimintaprofilin mukaiseksi.

5.8 Laki ja asetus

Vuosittain tulosneuvottelujen yhteydessä arvioidaan instituutin tilannetta suhteessa sen oman strategian toteuttamiseen ja Venäjän ja Euroopan unionin kulttuuri- ja taideyhteistyön kehittymiseen. Lakia ja asetusta on tarkasteltava uudelleen, mikäli Venäjä- EU- kulttuuriyhteistyö tai Joensuun yliopiston kanssa tehtävä selvitys antaa siihen aihetta.

6 Henkilöstön kehittäminen

Selvitystyön yhteydessä laadittu instituutin henkilöstöstrategian luonnos perustuu valtioneuvoston tekemiin periaatepäätöksiin valtion henkilöstöpolitiikan linjasta (30.8.2001) ja valtion henkilöstön aseman järjestämisestä muutostilanteissa (23.3.2006). Lisäksi lähtökohdina ovat Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin vuosien 2008–12 toiminta- ja taloussuunnitelmassa vahvistettu toiminta-ajatus ja siihen perustuvat tavoitteet.

Henkilöstöstrategian luonnos viedään vuonna 2007 instituutin johtokunnan käsiteltäväksi. Laaditut kehityslinjaukset vaativat tuntuvaa lisäpanostusta henkilökunnan osaamiseen erityisesti atk-sovellutusten, internet-studiotoiminnan ja automatisoitujen kirjastopalveluiden osalta. Kehittämissuunnitelman toteuttaminen edellyttää henkilökunnan koulutukseen käytettävien varojen vuotuisen määrän kohottamista 30 000–40 000 euron tasolle.

Vuosien 2007–12 strategisia kehittämisalueita ovat:

- uuden johtajan valinta vuoden 2007 jälkipuoliskolla (nykyinen johtaja jää eläkkeelle);
- osaamistarpeiden ennakointi sekä olemassa olevan osaamisen ja sisäisten voimavarojen tehokas ja tuloksellinen käyttö;
- ammatillisen osaamisen edistäminen;
- henkilöstöjohtamisen ja motivointikeinojen vahvistaminen työyhteisön toimivuuden ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- henkilöstön työkyvyn ja jaksamisen turvaaminen;
- palkkausjärjestelmän ja palkkauksen kehittäminen.

Henkilöstörakennetta kehitettäessä rekrytointi suuntautuu instituutin uudistuvan toimintaprofiilin mukaisesti seuraaville aloille:

- atk-asiantuntemus;
- venäjäksi kääntäminen (natiivikääntäjä) ja venäjänkielisten tekstien toimitustyö;
- internet-studiotoiminnan toimituksellinen ja teknillinen toteutus;
- kansainvälisten projektien hallintaan liittyvä osaaminen.

Vuosien 2007–12 henkilöstöstrategian toteuttaminen edellyttää lisäksi seuraavia toimenpiteitä:

- henkilöstön motivaatiota ja työkykyä seurataan ja analysoidaan säännöllisesti, havaittuihin ongelmiin puututaan viivyttämättä;
- uuden henkilöstön perehdyttäminen ohjeistetaan;
- instituutin ja sen kirjaston johtajille turvataan mahdollisuudet saada räätälöityä koulutusta johtamistyön eri sektoreilta;
- tutkitaan tulospalkkioiden käyttöönoton mahdollisuudet uuden palkkausjärjestelmän lisäelementtinä;
- opetusministeriön hallinnonalan palvelukeskushankkeen etenemisen myötä selvitetään, missä laajuudessa instituutin talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviä tulee mahdolliseksi siirtää palvelukeskuksesta käsin hoidettavaksi;
- suositetaan henkilöstön aloitteita kehittää itseään esim. virkamiesvaihtoa ja virkavapautta hyväksi käyttäen;
- sisäistä tiedottamista, henkilökunnan keskinäistä vuorovaikutusta ja virkistystoimintaa kehitetään.

Liite 1

1. Kirjaston asemaa koskenut lisätoimeksianto

1.1. Lähtökohta

Edellä jaksossa 2.2.2 on jo esitelty instituutin kirjasto- ja tietopalvelutoiminnan pääpiirteet. Siihen ei sen vuoksi tässä enää puututa yksityiskohtaisesti, vaan siirryn seuraavassa suoraan tarkastelemaan niitä kirjastoja, joihin nähden tutkin instituutin kirjaston integrointimahdollisuuksia. Sen jälkeen tulevat kirjastonselvityksen johtopäätökset.

1.2. Yleiset kirjastot

Pääkaupunkiseudun yleisten kirjastojen – Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten – venäjänkielisen aineiston tarjonta (tarkistettu Helmet-tietokannasta syyskuussa 2006):

kirjat	13 045
lehdet	58
kartat	87
dvd-levyt	194
videokasetit	324
cd-rom – levyt	32
c-kasetit	305
lp-levyt	143
nuotit	65
partituurit	26

Aineisto on jakautunut yli 80 kirjastoyksikköön, joiden kokoelmat ovat pieniä. Enimmillään Helsingin pääkirjastossa Pasilassa venäjänkielisiä kirjoja on noin 2 800, Tapiolan kirjastossa määrä on noin 2 000. Muissa yksiköissä kirjoja on tätä vähemmän.

Venäjänkielisiä lehtiä Pasilaan tulee 7 nimekettä. Venäjänkielisiä lehtiä säilytetään pääkaupunkiseudun kirjastoissa yleensä korkeintaan 3 vuotta.

Aineistotietokanta Helmetin kautta aineiston tilaaminen noudettavaksi halutusta kirjastosta on helppoa – jos hallitsee suomen kielen. Tilaaminen on maksullista.

1.3. Muut kirjastot

Aleksanteri-instituutin kirjasto on omien tutkijoiden, opiskelijoiden ja henkilökunnan käyttöön tarkoitettu laitoskirjasto. Vuoden 2004 yhteistilaston mukaan sen kokoelmissa oli:

kirjoja, nidettä	921
kirjoja, nimekettä	864
kirjojen kartunta, nidettä	684
lehtiä, jatkuvasti saapuvia	56
rekisteröityjä lainaajia	236
lainoja	174
tiedonhakuja	79
hankintabudjetti, €	10 000

Tilastojen valossa näyttää siltä, että Aleksanteri-instituutin kirjasto on pääosin luotu vuonna 2004.

Kansalliskirjaston slaavilainen kirjasto on Suomen suurin ja arvokkain slaavilainen aineistokokoelma, joka on tärkeää säilyttää hyväkuntoisena. Kokoelma palvelee ensisijaisesti tutkimusta ja opetusta, ei suurta yleisöä. Kirjaston luonteesta johtuen aineistolle on paljon lainausrajoituksia.

Slaavilaisen kirjaston tunnuslukuja vuodelta 2005:

kirjojen kartunta, nidettä	2 726
lehtiä, jatkuvasti saapuvia	313
lainoja	40 200
hankintabudjetti €	70 000

Kuopiossa toimivan Varastokirjaston aineiston saa käyttöön nopeasti ja helposti, mutta täytyy ennalta tietää, mitä haluaa. Aineisto on luetteloitu minimitasolla, mikä ei kaikissa tapauksissa riitä julkaisun identifiointiin. Aineistoa ei myöskään asiasanoiteta tai luokiteta, joten aiheenmukainen tiedonhaku on hankalaa.

Kyrillisten kirjojen luettelointia hoitaa Varastokirjastossa yksi henkilö. Koska kyrillinen luettelointi oli pitkään pysähdyksissä järjestelmäongelmien vuoksi, jonossa on odottamassa puoli kilometriä kirjoja. Kausijulkaisut saadaan käsiteltyksi ilman viivettä.

1.4. Johtopäätökset

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin kirjasto on lukuisten lahjoitusten ja lähes 60 vuotta kestäneen määrätietoisen hankintatyön tulos. Kirjasto on Helsingin yliopiston kirjaston slaavilaisen kirjaston rinnalla toiseksi suurin venäjänkielinen kirjakokoelma maassamme. Edellä jaksossa 2.2.2 on tilastot kirjaston käytön volyymeista. Pelkästään lainoja vuonna 2006 oli 51 600. Kirjojen kartunta ja erityisesti jatkuvasti tulevien lehtien määrä on merkittävä.

Voitaisiinko Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin kirjasto ja kansalliskirjaston slaavilainen kirjasto yhdistää? Asiaa on tutkittu useamman kerran. Tämänkin selvityksen perusteella on todettava, että tässä vaiheessa kirjastoja ei ole syytä yhdistää. Kansalliskirjaston slaavilainen kirjasto on ensisijaisesti tutkijoille tarkoitettu, kun taas instituutin kirjasto on pääosin Suomen venäjänkielistä väestönosaa palveleva julkinen kirjasto. Kirjastojen asiakaskunta on erilainen.

Instituutin kirjojen siirtäminen Helsingin kaupungin kirjastoon ei ole mahdollista. Instituutin kirjojen siirtäminen slaavilaiseen kirjastoon tai Helsingin kaupungin kirjastoon ei myöskään ole taloudellisesti mahdollista. Siirto edellyttäisi vastaavan henkilökunnan siirtämistä näihin kirjastoihin. Samoin molemmat kirjastot tarvitsisivat vastaavat instituutin käytössä olevat kirjastotilat noin 800 m².

Liite 2.

EU-hankkeet ja kansalliset rakennerahoitushankkeet 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012	Kulut yhteensä
1. Projektin johto						
Projektin johtaja	60 000,00 €	60 000,00 €	60 000,00 €	60 000,00 €	60 000,00 €	300 000,00 €
2. Perustamiskust.						
Perustamiskustann.	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	150 000,00 €
3. Kehitystyö						
Projektipäällikkö	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	250 000,00 €
Kumppanit	45 000,00 €	45 000,00 €	45 000,00 €	45 000,00 €	45 000,00 €	225 000,00 €
4. Päätöimitus						
Päätöimittaja	54 000,00 €	54 000,00 €	54 000,00 €	54 000,00 €	54 000,00 €	270 000,00 €
5. Käyttöliittymä						
Käyttöliittymä	20 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	100 000,00 €
6. Lähikontaktit						
Työtapaamiset	25 800,00 €	27 800,00 €	29 800,00 €	31 800,00 €	33 800,00 €	149 000,00 €
Seminaarit	36 300,00 €	38 300,00 €	40 300,00 €	42 300,00 €	44 300,00 €	249 000,00 €
7. Toimitukset						
Aktivointikulut	140 000,00 €	140 000,00 €	140 000,00 €	140 000,00 €	140 000,00 €	700 000,00 €
9 toimitusta	180 000,00 €	180 000,00 €	180 000,00 €	200 000,00 €	200 000,00 €	940 000,00 €
Tiedottaminen	12 000,00 €	12 000,00 €	16 000,00 €	16 000,00 €	16 000,00 €	72 000,00 €
Toimituksen kulut	90 000,00 €	90 000,00 €	90 000,00 €	90 000,00 €	90 000,00 €	450 000,00 €
8. Proj. hallinnointi						
Projektin hallinnointi	24 000,00 €	24 000,00 €	24 000,00 €	24 000,00 €	24 000,00 €	120 000,00 €
9. Laittevuokrat						
Laittevuokrat x 9	180 000,00 €	180 000,00 €	180 000,00 €	180 000,00 €	180 000,00 €	900 000,00 €
Kustann. yhteensä	947 100,00 €	951 100,00 €	959 100,00 €	983 100,00 €	987 100,00 €	4 875 000,00 €

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti: Viestintäsuunnitelman budjetti vuosille 2008–2012

Kuluerä	2008	2009	2010	2011	2012
1. Perustamiskustannukset					
Suunnittelutyö	46 000,00 €	35 000,00 €			
Ohjelmistot	20 000,00 €	10 000,00 €			
2.Digitaalinen arkisto					
Materiaalit	2 000,00 €	2 500,00 €	3 000,00 €	3 500,00 €	5 000,00 €
Tekijänoikeuskustannukset	4 000,00 €	5 000,00 €	6 000,00 €	6 000,00 €	10 000,00 €
3.Verkkosivut					
Domainmaksu	200,00 €	200,00 €	200,00 €	200,00 €	300,00 €
4. Oma julkaisuiminta					
Materiaalit	2 000,00 €	3 000,00 €	6 000,00 €	6 000,00 €	10 000,00 €
Auton käyttökulut	7 200,00 €	7 200,00 €	8 200,00 €	8 200,00 €	9 000,00 €
5. Yhteisöviestintä					
Varaosat ja huollot	1 500,00 €	2 500,00 €	3 000,00 €	3 500,00 €	4 000,00 €
Laajakaistayhteys	3 000,00 €	3 000,00 €	3 000,00 €	3 000,00 €	3 000,00 €
Palvelimien tilavuokra ja ylläpito	16 000,00 €	16 000,00 €	18 000,00 €	20 000,00 €	22 000,00 €
6. Hallinto					
Vakuutukset autot ja laitteet	3 000,00 €	3 000,00 €	6 000,00 €	6 000,00 €	6 000,00 €
Arkiston ja yhteisöstudion markkinointi	5 000,00 €	5 000,00 €	7 000,00 €	7 000,00 €	8 000,00 €
7. Konsultointi					
Konsulttipalkkiot	48 000,00 €	48 000,00 €	60 000,00 €	60 000,00 €	80 000,00 €
8. Laitteinvestointi					
Leasingvuokrat	50 490,00 €	50 490,00 €	50 490,00 €	50 490,00 €	50 490,00 €
Kuljetus	11 000,00 €	11 000,00 €	11 000,00 €	11 000,00 €	11 000,00 €
Vuosibudjetti	208 390,00 €	201 890,00 €	181 890,00 €	184 890,00 €	218 790,00 €
Budjetti vuosille 2008–2012			995 850,00 €		

Selvityksen lähteitä

Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 19.10.2006

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/10_muut/mamu_ohjelma19102006.pdf

Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma 2006-2011

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/07_julkaisu/thj369.pdf

The Kajaani Process. Processing the Results of the EU-Russia Expert Meeting on Culture. Publication of the Ministry of Education. Finland 2006:54

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/opm54.pdf?lang=fi>

Kulttuuriviennin tukiverkoston ja palvelurakenteen kehittäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:5

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr5.pdf?lang=fi>

Mustajoki, Arto: Slaavilaisen kirjaston uusi elektroninen vetonaula

Verkkojulkaisussa: Kirja tietoverkkojen maailmassa. Helsinki: Helsingin yliopiston kirjasto, 2003. ISBN 951-10-1320-6 <http://www.lib.helsinki.fi/julkaisut/kirjatietoverkkojenmaailmassa/mustajoki1.html>

Manner-Suomen ESR-ohjelma –asiakirjaesitys 2007-2013. EU:n alueellinen kilpailukyky- ja työllisyystavoite. Hyväksytty valtioneuvoston yleisistunnossa 2007.

Mustajoki, Arto: Yliopistojen Venäjä-yhteistyön ja Venäjä-osaamisen kehittäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:11

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr11.pdf?lang=fi>

Muuttuva Venäjä –tutkimusohjelma. Tutkimusohjelmamuistio. Suomen Akatemia <http://www.aka.fi/russia>

Opetusministeriön strategia 2015. Opetusministeriön julkaisuja 2003:11

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteet/opm_155_opm11.pdf?lang=fi

Pernaa, Ville: Tehtävänä Neuvostoliitto. Opetusministeriön Neuvostoliittoinstituutin roolit suomalaisessa politiikassa 1944-1992. Helsinki: Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti, 2002. ISBN 951-707-099-3

Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö. Opetusministeriön toimintaohjelma 2003-2007.

Opetusministeriön julkaisuja 2003:15

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteet/opm_109_opm15.pdf?lang=fi

Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus Opetusministeriön toimenpideohjelma 2006-2010. Opetusministeriön julkaisuja 2006:6

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/opm_18_opm6.pdf?lang=fi

Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelma. Opetusministeriön julkaisuja 2005:29

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2005/taiteen_ja_kulttuurin_venaja-ohjelma?lang=fi&extra_locale=fi

Valtiontalouden kehys vuosille 2007-201: Perustelumuuisto Valtiovarainministeriö

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/kehysmuistio_2007-2011.pdf

Toimijoita

Aleksanteri-instituutti <http://www.helsinki.fi/aleksanteri/>
The Baltic Sea Region University Network <http://bsrun.utu.fi/>
CIMO <http://www.cimo.fi/>
Cross-Border University <http://www.joensuu.fi/cbu/>
Elinkeinoelämän valtuuskunta <http://www.eva.fi/>
Finnvera <http://www.finnvera.fi/>
Fintra <http://www.fintra.fi>
RussiaInfo-tietopalvelu <http://www.russiainfo.org>
Sitra <http://www.sitra.fi/>
Slaavilainen kirjasto <http://www.lib.helsinki.fi/palvelut/Slavica/Kokoelmat.htm>
Suomalais-venäläinen kauppakamari <http://www.finruscc.fi/>
Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi <http://www.kultforum.org/>
Suomi-Venäjä-Seura <http://www.venajaseura.com/>
Tekes <http://www.tekes.fi/>
Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti <http://www.rusin.fi/>

Selvitysmiehen saamat muistiot, selvitykset ja keskustelut

Tampereen yliopiston johtamistieteiden laitoksen tutkimusjohtaja Timo Aarrevaara
Tuottaja Eero Ahonala
Kajaanin yliopistokeskuksen kirjastonjohtaja Hilikka Axelsen
Helsingin kaupunginkirjastonjohtaja Maija Berndtson
Aleksanteri-instituutin kirjaston informaatikko Esa Hakala
Emeritus ylikirjastonhoitaja Esko Häkli
Aleksanteri-instituutin johtaja Markku Kivinen
Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin johtaja Seppo Lallukka
Renvall-instituutin johtaja Lars-Folke Landgrén
Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liiton toiminnanjohtaja Anna Leskinen
Joensuun yliopiston hallintojohtaja Petri Lintunen
Joensuun yliopiston professori Arto Luukkanen
Oulun yliopiston kulttuuriteollisuuden MA-ohjelman projektipäällikkö Lasse Lyytikäinen (Kajaanin kampus)
Emeritus johtaja Valdemar Melanko
Venäläisen Kulttuuridemokraattisen Liiton toiminnanjohtaja Vladimir Povoljajeff
Slaavilaisen kirjaston kirjastonhoitaja Irma Reijonen
Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin vt. kirjastonjohtaja Sirpa Sulkava
Oulun yliopiston Kajaanin kampuksen johtaja Juhani Suortti
Taideteollisen korkeakoulun kirjastonjohtaja Marita Turpeinen
Joensuun yliopiston rehtori Perttu Vartiainen
Venäjän tutkimuksen professori Timo Vihavainen (Renvall-instituutti)
Lapin yliopiston rehtori Mauri Ylä-Kotola

OPETUSMINISTERIŪ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 978-952-485-353-8 (nid)

ISBN 978-952-485-354-5 (pdf)

ISSN 1458-8102